

Úvod:

Mark se mě při každé vhodné příležitosti vyptává na dobu komunismu u nás. Při domývání posledních talířů, snažím se mu to nějak, lámanou Angličtinou, vysvětlit. Poprvé jsem viděla Toma a Jerryho, až v dospělém věku. To on nemůže pochopit, je o pět let starší a na Tomovi a Jerryym vyrostl. Neumím mu vysvětlit, proč komunisti zakázali Toma a Jerryho. Směje se, připadá mu to strašně crazy. Neměli jsme ani Mickey Mouse, rejpnu si. Směje se. Chápe, že zakázaly některé hrané filmy, divadla, knihy, ale proč Toma a Jerryho? Nevím, byl ze západu.! Neměli jsme ani medvídky Haribo. Tenhle první želatinový zázrak přinesla do školy spolužačka Lenka, když jsme byli někde v osmičce. Dostala je od nějakých rodinných přátel ze zahraničí. Prodávala je, jednoho za padesát haléřů(v době, kdy chleba stál desetník...)

Psal se rok 1988.

Komunismus byl špatný! Říká Mark. To vás muselo hrozně poznamenat a myslí hlavně psychicky. Musím mu dát za pravdu. To všechno, co jsem tu s odstupu přes kanál uviděla s tím má mnoho co do činění, to jak se lidé pořád bojí vlastních myšlenek, závidí si, pomlouvají se... To proč mi tenhle svět tady, přijde tolik jiný ... Ano, komunismus byl špatný, odnaučil lidi myslet a naučili je podezřívát se vzájemně, žít v nevraživosti a nepřejčnosti, ale né všechno je obvykle černé a bílé. Tak i komunismus byl v něčem dobrý. Spousta lidí se měla lépe než teď. Byli jistoty a neznali jsme slovo „stres“. Mark pokývá hlavou, tomu rozumí. Ano, kapitalismus znamená velký stres, stres z nejistoty, proto se v Londýně tolik vraždí a sebevraždí. Už se nesměje, pochopil, že komunisté nejsou jen lidé, co dětem vzali Mickey Mouse a Toma a Jerryho.

1/

Léto 1996

Studenti žurnalistiky sedí ve velké a dusné posluchárně na přednášce etiky masmédií.

"...pravdivé zprávy, ty jsou v naší branži to nejdůležitější, jistě si uvědomujete jakou moc média mají a co všechno můžou ovlivnit...doufám, že nikdo z vás nebude tohoto vlivu zneužívat, protože povolání novináře je stejné poslání, jako třeba lékaře,... špatnými zprávami se dá totiž skoro stejně zabíjet, jako špatnou diagnózou...."

Dělám si pečlivé poznámky do svého pracovního sešitu a když se tak rozhlédnu kolem, jsem asi jediná. Ostatní spolužáci se nepřičetně nudí. Svačí, hází si psaníčka, nebo šeptem hovoří do svých mobilních telefonů. Jedno psaníčko mi přistane na lavici. Rozhlížím se kolem, ale všichni dělají, jako by nic. Rozbalím pečlivě složený papírek: Všichni stejně skončíme v bulváru...Nebo v emigraci. Jdeš po přednášce do hospody? F.

Je tu napsáno kostrbatým rukopisem.

Ýstrn Jurop Stáj

Dělání televizního vysílání po Východoevropsku.

Podzim 2002

Je září, na stromech šustí zežloutlé listí, je to zvláštní pocit, usnout jako student a probudit se jako pracující.

Je překrásný podzim, cestou do regionální televize míjím pár zahrad ve kterých na zem, s buchotem padají přezralá jablka. Srovnávám si v hlavě všechny své kvality, abych je mohla vychrlit na svého budoucího šéfa, ulízaného modrookého blondáka kolem čtyřicítky, celou dobu, co na něho mluvím si na stole pohrává s těžátkem zlatého automobilu, dárkovým upomínkovým předmětem od firmy Škoda auto a když domluví, zeptá se mě úplně mimo mísu:

"Jste zaregistrována na Pracovním úřadě?" Je jediné, co ho z toho všeho opravdu zajímá. „Hm, to je dobře, takže nastoupíte zítra."

Zůstanu s pusou otevřenou dokořán, upřímně řečeno, nečekala jsem, že mě vezmou.

"Proč tě sem vlastně přijali. Tady teď fakt nikoho nepotřebujeme". Zeptá se mě na uvítanou produkční Tereza.

"Nebyla ty jsi náhodou na pracáku" znuděně žvýká Orbit pro zdravé zuby. Tlustý zadek má nacpaný mezi opěrkama koženého křesla, jak z něho dokáže vstát a neodnést si ho s sebou, nechápu.

Kývnu.

"Áhá...tak proto, šéf bere všechny z pracáku, dostává na ně dotace a z těch vlastně tahle firma žije...víš. "

Nudím se a bezcílně bloumám studiem ve snaze najít si něco, čím bych si mohla ukrátit pracovní dobu. Prohlížím si zevnitř televizi, normální místnosti zařízený normálním kancelářským nábytkem, na podlahách zátěžový koberec neurčité šedavé barvy. V prvním patře je Terezina kancelář, hala pro návštěvy a šéfova kancelář. V patře je pak střížna se širokým stříhacím pultem a asi pěti monitory, za ní se v tmavé místnosti načítají komentáře, tam je stůl, židle a naproti tomu stativ na Kameru, monitor na kterém běží text, který čte hlasatelka, ale pro diváka to může vypadat, jako, že to všechno říká z hlavy. Projdu to všechno a nikdo si mě ani nevšimne. Kolegyně jsou v terénu s kameramanem. Stříhač dělá nějaký magazín pro zemědělce, pouští si dokola několik verzí chlapa, který jak stroj chrlí nějaká čísla loňských výnosů brambor, jeho důstojnost ale značně snižuje přehazovačka z vlasů, která mu ve větru vlaje jako standarta na stožáru. Stříhač otáčí černé kolečko a nejspíš chce najít nějaký záběr bez přehazovačky, znervózňuje ho, že se mu to nedaří, pak se definitivně naštvě, nechá z chlapa jen komentář a pod něj nastříhne obrázek žen, které třídí brambory na jedoucím páse.

Všichni si tu dělají své věci a já jako bych tu nebyla. Objevím malí kamrlík, takovou zašívánu, kde jsou s neuvěřitelným chaosem naházené černé bakelitové videokazety. "Náš svatební den, Závody motocyklů..."

Odhru jich pár z rozvrzané židle a posadím se. Z batohu vyndám knihu o Vlastu Burianovi, čtu si celý den, aniž by si toho někdo všimnul.

Tak na tohle jsem vlastně tolik let studovala. Pomyslím si s hořkostí.

Tak se přiblíží večer a vidím, jak z parkoviště odjíždí firemní auto s mými kolegy. Odjíždí kolegyně Vali a Bára, produkční Tereza s velkým zadkem a Čestmír, kameraman, kterému černý přeliv na temeni už zase neposedně odrůstal do zrzava.

„Všichni vodjeli a kdo nám načte komentář?“ slyším na chodbě flegmatický hlas střihače Tomáše.

„Zajdi za tou novou, ať si to taky zkusí.“ Poradí mu druhý hlas, patrně šéfův. Instinktivně zaklapnu knihu a nenápadně vylezu ze svého úkrytu.

Posadím se za stůl v místnosti ze které se denně vysílají regionální zprávy. Stůl zdobí zaprášená umělohmotná květina, stálá dekorace. Temeno hlavy mi smaží obrovský reflektor, Tomáš ve střížně kroučí čudlíky. „Tak zkus něco přečíst“. Pobídne mě

„Dnes se děti z mateřské školky Severka pustily do výroby tisíce papírových draků. Mělo by jít o pokus o rekord v této disciplíně. Draky si pak společně s ostatními mateřinkami pouštěly na vrchu Stražiště. Vítr jim přál a tak draci létali pěkně vysoko...“

Vzhlédnu od lejstra, na který napsala komentář kolegyně Bára a střihač na mě kývne, abych si to šla poslechnout..

Přece nemluvím takhle falešnou fistulí.

Střihač se na to taky netváří zrovna nadšeně.

Dokonce škodolibě poznamená, abych se nejprve naučila číst.

Urazím se.

Mám tu pro tuhle práci jako jediná vzdělání a nějaký floutek mi bude říkat, abych se naučila číst. Pak si ale musím sebekriticky přiznat, že ten komentář je načtený fakt strašně.

Zkusím to znovu, dvakrát, třikrát, ale výsledek je stále stejně hrozný.

„Já si to raději načtu sám“ řekne šéf a otočí oči v sloup. Vráťím se do své zašívárny a otevřu zase Vlastu Buriana.

Přečkám tady měsíc a pak se uvidí. Po zpackaném komentáři už tu po mě nikdo raději nic nechce, smiřuju se s tím, že jsem tu prostě do počtu, aby na mě šéf mohl brát dotace.

Za měsíc už mě ale bolí zadek, od sezení na dřevěné židli mezi kazetami, s Naším svatebním dnem. Tak postávám u okna, hledím do dvora té továrny naproti. Po rozježděném dvoře, plném podzimního mazlavého bahna občas někdo projde.

Zima 2002

Má první reportáž...v terénu!

"Jestli se nudíš, možná bys pro mě mohla něco udělat..." nahlédne do mé zašívány kolegyně Bára, lišácky se usměje.

"...můžeš mi udělat třeba v reportáži svědka...."

Znala jsem Svědky Jehovovy, co na Můstku prodávali Strážnou věž, ale usoudila jsem, že tohle asi na mysli nemá.

Řekla mi, že mi všechno vysvětlí na místě a, že to musím udělat právě já, protože můj hlas ještě nikdo nezná z komentářů. Tak jsme, já, ona i kameraman, nasedli do služebního auta a vyrazili. Zatím jsem ještě netušila přesně kam.

Přijeli jsme do lesa, kousek za městečko a tam už ve sněhu po kolena stál Bédá - místní opilec, čekal na nás.

Ten se nechal, za úplatu dvou rumů a dvou grogů, nacpat do lesácké uniformy, vypůjčené od místních divadelních ochotníků a já jsem tedy měla dělat toho svědka, který ty pytláky fakt viděl, na vlastní oči. Bédovi to připadalo hrozně vtipný, zubil se na mě a zblízka do mého obličeje dýchl rumové pralinky.

Bylo to po ránu a všude jen sníh a ticho, kulisa pro to, co jsme tu chtěli páchat doslova ideální.

„Tak nejdřív si natočíme rozhovor s Bédou, Bédó pamatuješ si, jak jsme si to říkali, tak se snaž, ať se to nemusí mockrát přetáčet.Ju? „

A Béd'a v lesnické uniformě pak na kameru, jako zkušený lesník vyprávěl, o tom, že se to všude kolem hemží pytláky.

Mě si kolegyně vzala stranou a řekla kameramanovi:

„Natočíme to tady v těch remízkách“

A pak řekla mě:

„...a ty mi zády ke kameře řekneš, že, když jsi šla do lesa na procházku, tady mezi těma malýma smrkama jsi našla pověšený oko a o kus dál bylo další a nakonec, že jich tu bylo celkem šest...Šest...budeš si to pamatovat?“

"To ale není pravda, tady přece žádní pytláci nejsou". hledím s ústy dokořán.

"Nejsou, ale koho zajímá pravda, lidi chtěj vidět, že se něco děje a když se tady v tom zapadákově nic neděje, musí se to udělat tak, aby se něco dělo, chápeš. Nebo máš snad lepší nápad...?", vysvětlí mi kolegyně nutnost tohoto počínání.

"Já nic takového říkat nebudu, víš, jak se tomu říká, tomu se říká mystifikace..."

Bára obrátí oči v sloup

"No tak, stejně se na tyhle zprávy skoro nikdo nedívá..."

"To není argument, zprávy se mají dělat objektivně za každou cenu"

Bára ale nechápavě zavrtěla hlavou.

"Na objektivitu se ti každý vy...proč myslíš, že se tolik čte bulvár, protože je objektivní...?"

Kameraman si zatím zapálil cigaretu, říkal si, že tohle bude asi na dlouho.

"Jenomže my nejsme bulvár.. "Zalezla jsem si do vyhřátého služebního auta a zabouchla za sebou dveře, Bára je ale prudce otevřela a začala do mě hučet:

"Přece tu reportáž nezkazíš..."

"Reportáž?!"

To snad není možný, vona tomu ještě říká reportáž...! Tohle by se nedalo zařadit ani do kategorie dokumentární film. Né, mě k něčemu takovému nepřekecá. Chvíli se přetahujeme o dveře auta, než se mi je znovu podaří zabouchnout. Tentokrát definitivně a Bára tak konečně pochopí, že to myslím vážně.

"Jak to, že jste tu reportáž o pytlácích nenatočili?" Ptal se večer šéf

"Nebyli tam totiž žádní pytláci." Trvala jsem vzdorovitě na svém.

"To přece nevádí, Bára vám neříkala, jak to máte udělat..."

Kývla jsem "Jenomže já se na něčem takovým odmítám podílet"

"Nebudte jak malá, lidi chtějí vidět, že se něco děje.."

"Jo, to mi Bára taky říkala, jenomže já chci točit pravdivý zprávy"

"Tak si je točte, ale někde jinde a za to, že jste tu reportáž nenatočili dostanete pokutu, s tím počítejte...."

Jsem rozhodnuta okamžitě odejít. Je lepší být nezaměstnaná, než tohle. Pak jsem se ale rozhodla, že tu zůstanu. Zůstanu a zkusím změnit to, co se tu děje. Budu točit v téhle lžitelevizi pravdivé reportáže, ať to stojí cokoli!

To, že jsem Báře zkazila reportáž se ve studiu rychle rozkřiklo a už tu po mě raději nikdo nic nechtěl. Nechápala jsem to, vždyť dělat pravdivé reportáže by mělo být i v jejich zájmu.

Měla jsem pocit, jako by se mě od té chvíle kolegové trošičku báli. Tento stav věcí mě přestával bavit. Říkala jsem, si, když budu jenom sedět na zadku, mezi starýma kazetama, nic se tu nikdy nezmění a tak jsem jednou zaklepala na dveře šéfova kanceláře, jestli bych nemohla dostat nějaké své vlastní téma. Kupodivu souhlasil, ale na natáčení se mnou, pro všechny případy poslal Báru.

Rozhodla jsem se, navzdory tomu, udělat tuhle reportáž o krachující nemocnici dobře a pravdivě.

Seděla jsem vzadu ve služebním autě, protože přední sedačku vedle kameramana si nějakým privilegiem starší kolegyně uzurpovala a já neměla zrovna náladu dohadovat se s ní kvůli prkotinám. Štvala mě jen její bezohlednost. Kouřila totiž jednu od druhé, kouř vyfukovala staženým okénkem, kterým na mě dozadu létaly obrovské kapky deště. Venku byl nepřetržitý slejvák. Pozorovala jsem z okénka umočenou a rozbředlou zimní krajinu.

Najednou krajinu rozřála olověně šedá čára vlaku, jedoucího v dálce na obzoru.

„Hele, vlak!“

Upozornila kolegyně kameramana, který řídil.

„Kdyby tak chtěl vykolejit, měli by jsme alespoň nějaký akční téma. To by bylo...!“ zasnila se.

A pak se do toho snu vložila tak, že nakonec stáhla pootevřené okénko docela a do auta tak pronikl spolu s deštěm ostrý chlad. Vyklonila se a zrovna, když vlak projížděl kolem, začala řvát:

„Vykolej ty hajzle! No, tak vykolej!“

Jenomže vlaku, s několika stovkami lidí uvnitř se asi zrovna nechtělo a tak se nestalo nic a kolegyně byla nucena zase okénko zavřít. Zklamaně se posadit zpět do sedačky.

Ředitel nemocnice MUDr. Jiránek nás přivítal vcelku přátelsky, ale úsměv mu pomalu opadal, poté, co jsem mu položila první otázku.

"Jak to jde a kolik má nemocnice dluhů?"

Nenapadlo mě totiž nic chytřejšího.

"Ale my žádné dluhy nemáme"

"Ale když krachujete, musíte mít dluhy..."

Oznámila jsem mu s neotřesitelnou logikou.

"Ale, my nekrachujeme."

Řekl a já konečně pochopila, že se nejspíš domluvili. Myslím tím kolegyně se šéfem, abych nevěděla, že dělám další vykonstruovanou reportáž a nemohla jim jí zkazit. Vzala jsem to v tu chvíli, jako podraz, jako výsměch a projela mnou zlost.

"To nevadí, že nekrachují, sestřihneme ten jeho rozhovor tak, aby to vypadalo, že krachují. Šéf říkal, aby jsme to takhle udělali, aby to bylo akční..."

"To přeci nemůžete..." vím, že to říkám úplně zbytečně, že to stejně nikdo neposlouchá, přesto se nehodlám vzdát tak snadno.

"Víte kolik lidí ty vaše bludy můžou ovlivnit, protože ti lidé, co se na vás dívají, vám věří a věří tomu, co se řekne v televizi.....pravdivé zprávy, ty jsou v naší branži to nejdůležitější, jistě si uvědomujete jakou moc média mají a co všechno můžou ovlivnit..., protože povolání novináře je stejné poslání, jako třeba lékaře,... špatnými zprávami se dá totiž skoro stejně zabíjet, jako špatnou diagnózou...."

"Tak jo, fajn.." už nevydrží šéf dál hrát mrtvého brouka

"...ukážte mi schválně, jak se v tomhle kraji dělají pravdivé a přitom zajímavé reportáže. Máte na to zhruba měsíc a když mi dokážete, že to jde, přiznám veřejně svoji chybu."

Je to najednou hozená rukavice, která se nedá nezvednout.

Divačka Růža hned druhý den ráno z čerstva vstala a vzala telefon, že jim to v té regionálce jak se patří vytmaví. Plála spravedlivým hněvem. Večer totiž viděla regionální zprávy a taky to, jak tam pomlouvají a lži šíří o jejich malé nemocnici v jejich malém městě.

Na druhém konci to zvedla nic netušící kolegyně Vali a Růža, aniž by se představila, začala na ní rovněž z čerstva hejkat, že pošpinili jejich vzornou nemocnici a, že za to dostali asi pěkně zaplatit... Netušila, že každý, kdo se na téhle reportáži podílel, dostane za ní sotva dvě stovky. Než se Vali zmohla na cokoli, Růža zase zavěsila a s dobrým pocitem, že učinila spravedlnosti za dost, se začala chystat do samoobsluhy. Teď tam bude nejvíc jejich přítelkyň. Musí se jim s tím hned pochlubit.

Vali to šla oznámit Báře a ta z toho na rozdíl od divačky Růži měla špatnou náladu na celý den a tak ji potřebovala zkazit ještě někomu dalšímu. Přišla za šéfem a řekla mu, že jsem ještě nedodala téma své dnešní reportáže.

Byla zima, to nejmrtevější období, jaké může být a zvláště v tomhle kraji. Žádné akce a témat do regionálních zpráv je jako šafránu.

Šéf řekl, že jestli mu nedám dnes do pěti minut aktuální věc, strhne mi z výplaty tisícovku.

Usilovně jsem přemýšlela, co budu točit. Tisícovka byly pro mě přece jen velké peníze a jen tak se jí vzdát se mi nechtělo. Já si přece téma najdu vždycky, já jim ukážu.

Pak jsem si vzpomněla, že můj kamarád začíná provozovat lyžařský vlek. Na tom se nedá tak moc zkatit a proti aktuálnosti taky nemůže říct nikdo ani cihla. Pomalu jsem vytočila jeho číslo s nadějí, že třeba tam u něho se něco děje.

Řekl, mi, že letos je málo sněhu a s tím že má opravdu vážně problémy.

Věděla jsem, že má tisícovka je pro tentokrát zachráněna. Natočím tedy, jak provozovatelům vleků chybí sníh.

Domluvila jsem si rozhovor a čekala až moji kolegové přijedou z natáčení. Seděla jsem zase ve své zašivárně a četla si, jenomže služební auto se stále nevracelo a já začala nervozně chodit od okna k oknu, hodina, na kterou jsem měla rozhovor domluvený, se závratně blížila.

Nakonec se služební auto přece jen vrátilo a šéf mi oznámil, že se to moje téma stejně dneska nevejde do vysílání, protože Vali přivezla velké množství materiálu, který by bylo škoda nepoužít. Nedostala jsem na svou první pravdivou reportáž vůbec žádný prostor. Jak potom můžu šéfovi ukázat, že se i v tomhle zapadákově něco děje. Zklamání dostoupilo vrcholu a já měla zase chuť se tu na všechno vykašlat. Vzpomněla jsem si na svého profesora, který nám přednášel etiku, zapomněl nám říct, že etický kodex je v praxi mnohde nepoužitelný a v některých případech je jeho používání dokonce nežádoucí. Neřekl nám to, protože to nevěděl a nebo nás jen nechtěl vystrašit. Nevím, možná opravdu nevěděl, jak to v praxi chodí. Škola je přece jenom trochu jiný svět.. "Všichni skončíme v bulváru..." začínala jsem tomu vzkazu, co mi jednou přistál na lavici, čím dál víc rozumět.

Vzala jsem telefon a všechny provozovatele vleků obtelefonovávala zpět. Říkala jim, že k nim žádná televize nepřijede, že se nic natáčet nebude. Všichni ti provozovatelé, kteří se těšili, že si konečně postěžují na nejrůznější problémy se divili proč a já si musela neuvěřitelně vymýšlet, protože vysvětlovat jim pravdu mi přišlo nesmírně složité.

Ještě nikdy jsem nelhala tolika lidem najednou...

Mediální svět je jeden velkej bulvár, existují vůbec normální zprávy a chce je vůbec někdo?

Přemýšlela jsem o tom cestou do práce.

Ráno jemně poprchávalo a déšť na chodnicích tvořil křehkou ledovku.

Jela se rychle natáčet reportáž pro pražskou centrálu a ve studiu byl neskonalý humbuk.

Zase jsem se bezduše jen tak flákala a čekala, až se služební auto vrátí...ale nevracelo se.

Za chvíli na namrzlém dvoře zastavil šéf. Bylo slyšet, jak hlučně otevírá mrazem zkroucené palubkové dveře u vchodu. Pak dusavé kroky nahoru do střížny. Tváře měl celé rudé, zimou a vzrušením, když všem přítomným ve studiu oznamoval, že se auto s Čestou a Bárou vybouralo. Čestovi se nic nestalo, proto celou nehodu zvládl ještě natočit, ale Báru odvezli do nemocnice a z podnikového auta je trsátko, při tom semknul rty, jako by jej právě tahle položka v celém tom výčtu, zamrzela nejvíce.

„Alespoň tu nebude chvíli voxidovat“

usmál se střihač Tomáš a myslil Báru.

Všichni souhlasně zamručeli.

„Tomáši, z těch obrázků, který Čestá natočil vystříháš ty, kde bude poznat, naše služební auto a udělejte pod to nějaký neutrální komentář, že vzhledem k dnešnímu počasí se zvýšilo procento nehod na našich silnicích... Budete mít alespoň něco do vysílání...“

Na nové služební auto jsme neměli a tak si šéf půjčil starou Toyotu od svého bratra. Bára se zotavila rychle, připadala do redakce s nohou v sádře už na druhý týden a šéf jí, celý v radosti, nabídl povýšení. Možná jako bolestné, možná chtěl na někoho uvalit část odpovědnosti.

Přijala to s radostí a tak se stala naší vedoucí zpravodajství. Začala tím, že svolala poradou. Musí se to prý v redakci trochu rozhýbat.

Na základě toho jsem hned vyfásla první úkol:

Obtelefonovat všechny policejní mluvčí v celém kraji a zeptat se jich, jestli se zrovna u nich právě něco neděje.

Nedělo! !!!!!

Blížily se vánoce a všichni už se viděli doma u televize, s plnou mísou cukroví. Na těch telefonátech to bylo hodně znát. „Šťastné a veselé přála jsem každému z těch policajtů, co byli vůbec ochotni zvednout sluchátko. Pak ale zazvonil telefon sám od sebe a mi jsme dostali absolutního vánočního sólokapa, kterého už nikdo nečekal.

Volal nám mužský hlas, který se zapomněl představit, ať prý se jdeme optat na místní tržiště za poštou, odkud ty stromky mají a zase zavěsil. Kameraman řekl, že v tom není dobré šťourat, že je to mafie, ale šéfovi se to téma náramně líbilo, konečně jsme mohli natočit tu správně akční reportáž a tak jsme jeli.

Připomínalo mi to dětství, lidé chodili a v sítkových taškách měli kapra. Do vytoužených svátků klidu a míru zbýval necelý týden. Z velkých černých reprobeden poblíž městského úřadu, zněly koledy. Stánky s vánočními stromečky tu byly dva. Chlapi, jak hory kolem nich si hřáli ruce na hrnkách s horkým grogem a na mladé podřáté smrčky se sypaly z nebe obrovské vločky, jako trakaře.

Čestmír hltal do objektivu tu báječnou předvánoční atmosféru, jakoby nic a pak do mě dloubl a řekl

"Deme na to".

Sebrala jsem ze zadní sedačky auta žlutý mikrofon. Instinktem jsem vytušila, že by asi nebylo správné, ptát se těch chlapů, kde a odkud ty stromky ukradli.

Dělali jsme všeobecnou reportáž o Vánočních trzích a chlapi od stromků ochotně odpovídali. Dokud nepadla osudová otázka

"Kde jste ty stromečky vlastně vzali. Dostali jsme informaci, že jsou kradeny...?"

"Jak kradený, co kradený!!!" rozeřval se jeden a vypadal, jako hodně svalnatý příslušník Romské menšiny. Viděli jsme, jak zpoza stánků vystupují další a něco mají v ruce.

"Děkujeme se" Dloubl do mě Čestá,

"Děkujeme ..." loučila jsem se rychle. Čeťa statečně točil dál, točil i to, když do vzduchu vylétla první bejzbolová pálka, i když mu prosvištěla těsně kolem objektivu. Šéf bude nadšen. Pak už jsme se ale otočili a dali na zběsilý útěk k našemu služebnímu autu. Zabouchla jsem za sebou rychle dveře a viděla, jak se k nám ženou čtyři prodavači stromků odzbrojeni železnými tyčema. Čestmír zoufale otáčel klíčkem v zapalování, auto nechtylo a tak chlapíci s tyčema doběhli až k nám.

Údery padly na střechu a zněly jako mohutné krupobití. V reproduktorech právě zněla ona profláknutá vánoční "Rolničky, rolničky..." a do rytmu téhle písničky, bušili ti chlapi do auta šéfova bratra, které konečně chytlo a s promačkanou střechou a pavoukem na zadním skle, vyrazilo pryč. Měli jsme samozřejmě nejakčnejší reportáž, šéf byl nadšen a rozhodl se velkoryse dát nám vánoční prémii- celé tři stovky k výplatě navíc, když však uviděl zdemolované auto, rozhodl se raději strhnout nám celou tisícovku, jako vánoční pokutu...

Přelom roku 2002 - 2003

Vedoucí vysílání Bára mi po svém povýšení začala vykat, ačkoli jsme si před tím normálně tykaly.

"Už jste tady skoro půl roku, měla by jste začít dělat něco pořádného."

Řekla mi jednoho dne.

"Zkusíte stendap."

Stendap je když: Stojíte tváří v tvář divákovi, máte u pusy bouli mikrofonu a informujete- právě se nalézáme na místě tom a tom, kde se stalo to a to a následuje obrázek z dané události.

Většina redaktorů touží po stendapech typu:

„Teroristické přepadení banky se událo dnes odpoledne.“

a stejná většina pak celý život říká:

„Úroda brambor se letos na Vysočině zvýšila o necelou třetinu.“

Před kamerou jsem se styděla, a taky bylo za co, vítr odvál vlasy z mého vysokého čela, takže se naplno objevilo to, čemu můj otec říkal symbol inteligence a jiní přistávací letecká dráha.

Čestmír mě ještě dorazil, když řekl, že ten mikrofon držím, jak prase kost.

Když jsem to pak viděla ve studiu, napadlo mě, že, Jan Procházka měl vlastně pravdu, když napsal, že člověk nemá příliš smysl pro vlastní směšné detaily.

Odešla jsem na záchod a přemýšlela, že tam už setrvám.

Kolegyně Valérie mi řekla, s překvapivými sympatiemi, abych si z toho nic nedělala.

Bylo to strašné, ale odvysílalo se to, možná, jako odstrašující příklad. Skutečně, hned po tom jsem zjistila, že si mě lidé na ulici začínají více prohlížet a dokonce se za mnou otáčí a to bez rozdílu. Možná jsem si to ale jen namlouvala, každopádně to nebylo příjemné. Vrcholem všeho byl dopis...

Psal mi jakýsi sběratel fotografií s podpisy slavných hvězd, který mě zahlédl v televizi a prosil, jestli bych mu neposlala nějakou podepsanou fotografii. Byla jsem ze svého prvního standapu tak rozhozena, že jsem to považovala za nejapný pubertácký vtip a hodila dopis, bez odpovědi do koše.

Byl Silvestr!

Všichni se bavili a oslavovali v místní Sokolovně, na vesnické tancovačce, kterou jsem už neabsolvovala ani nepamatuju.

Kolem půlnoci mi přišla popřát šťastný Nový rok má bývalá láska, které jsem se tu celý večer úspěšně vyhýbala.. Láska mých devatenácti let, se kterou jsem se rozešla, protože jsem odjela do Prahy „studovat novinářinu“ a dělat „stěny bourající kariéru v médiích“.

Vlepil mi pusku stejně, jako před deseti lety. Ovšem jen na tvář, protože opodál stála jeho před bohem zákonitá manželka, jako svědek.

"Tak ty seš teď slavná... viděl jsem tě v televizi. To jsem rád, že se ti to konečně splnilo...."

Pokusila jsem se o křečovitý úsměv.

Pět vteřin rozpaků prolomil větou:

"... to já se oženil a mám dvě děti. Starší syn půjde tenhle rok do školy..."

Napadlo mě, že mi někde už hodně ujel vlak, proč jsem se s ním vlastně rozešla...?

Tvorba dokonalé iluze televizní hvězdy mě ale začínala bavit, příliš bavit na to, abych přiznala, jak se věci skutečně mají.

Proto, když se mě zeptal, jestli se už konečně nechci taky usadit, snažila jsem se zasmát co nejnevážaněji a prohodit rychle nějakou pitomost, jako, že chci věčně zůstat mladá. V duchu jsem si pomyslela, že bych se klidně i usadila, ani neví, jak ráda, kdybych měla sakra s kým...

To, co je v tomhle prdelákově na výběr, jsou samí dvacetiletí pařmeni v kožené bundách, s rychlejší motorkama, kteří stopro netouží usadit se s nějakou třicítkou, byť redaktorkou regionálního zpravodajství.

Jenomže to jsem v dané situaci přiznat nemohla. Hrála jsem mladou, krásnou, úspěšnou, sebevědomou – za takový výkon bych se nemusela stydět ani v Národním...

Viděla jsem, že je s mou iluzí dokonale spokojený a zjišťovala, jak málo stačí. Všechno, co jsem říkala, byla sice lež, jako věž, ale taková milosrdná lež. Pravdu se stejně nikdy nedoví a navíc koho pravda a něčí nářky zajímají. Lidé chtějí od člověka, kterého vidí denně na televizní obrazovce, právě aby byl mladý, krásný a úspěšný. Depresí a neúspěchů mají ve všedním životě dost. Co, když každý úspěch člověka je jenom relativní. Nikdy nedohlédneme pozadí věcí, jinak by tolik lidí, o kterých si myslíme, že mají všechno, nepáchalo sebevraždy. Všechno jsou jenom nekonečné iluze. Žijeme v iluzích a sami je vytváříme, I všechny zprávy, které den co den vysíláme, jsou vlastně jenom iluze. A podstata a pravda věcí, ta vždycky někde unikne, na pozadí všech těch iluzí.

Začínala jsem šířit iluze,...iluze o sobě a o své práci...svou prací....

Léto 2003

Redakcí rychle proběhla zpráva, že se srazily vlaky, někde u vísky Kozojedy.

Celé studio bylo jaksi vylidněné kvůli letním dovoleným a tak na mě Bára houkla ze svého kanceláře, ať to natočím a hlavně.... a to zdůraznila..., ať to natočím pořádně. Slovo pořádně teď, co byla vedoucí celého zpravodajství, skloňovala ve všech pádech. Téma muselo být pořádný, pořádná redaktorka se před kamerou, podle ní, nikdy nezakotká, pořádná redaktorka pořádně argumentama, nasměruje k pořádným odpovědím nepořádného poslance a bez pořádný fušky není pořádný vysílání, to si pořádně zapamatujte...

Z toho jejího slova pořádně se mi teď úplně rozklepala kolena, vždycky, když mi řekli, abych něco udělala pořádně, zkazila jsem, co jsem mohla. Po natáčení podobných věcí jsem navíc vůbec nikdy netoužila.

Když jsem tam dorazili, už tam stál jenom jeden vlak, byl sice vpředu mírně pomačkaný, ale jinak se nic nestalo. Potvrdil nám to i strojevůdce, který právě vylezl z kabiny.

“Tak, co tady chceš točit?” řekl mi Čestmír a já bezmocně pokrčila rameny.

Taky mi připadalo, že tam není co natočit. Věděla jsem, že některá z mých kolegyně by z toho udělala senzaci dne, ale já jsem rozhodla dělat pravdivé reportáže...

Tak jsme tam nenatočili nakonec nic.

Bára, která náhle vpadla do střížny, se na mě, už předem, zle zamračila.

„Natočila jste tu srážku vlaků?“ vypálila rovnou.

„Ne, nebylo co natočit.“

Bára na mě vytřeštila oči.

„Jak to, nebylo co...? Ta trať, po srážce, bude zablokovaná dvě hodiny!!! Proč se ptáte nějaký strojvůdce, proč si nezavoláte rovnou tiskovému mluvčímu!? To si pište, že vám strhnu vejplatu... za pořádně špatný přístup k práci!“ dodala a zabouchla dveře.

Odpoledne přijela externí moderátorka Maruška. Bára jí uviděla a jak byla ještě v ráži s té nenatočené reportáže, vykulila na ní oči a konstatovala: „V tom vytlemeném triku, co máte na sobě, vás na obrazovku nepustím ani omylem, jasný!“

„Ale, já v něm moderuju vždycky“

Bránila se chabě vyděšená Maruška.

„No, právě...“

Řekla jí razantně Bára

„...a podle toho to vysílání taky vždycky vypadá...!“.

„No jo, jenomže já tu nic jiného na sebe nemám“

Pípla ustrašeně.

„Tak ti něco půjčme holubičko.“

Bára vyběhla ze střížny, jako kulový blesk. Hnala se dolů do kanceláří redakce, aby zjistila, jestli tam nemá někdo oblečení navíc.

Maruška se mezitím důvěrně přitočila ke mě a pošeptala mi znechuceně.

„Co to je?“

Pokrčila jsem rameny.

„To je...toho si nevšímej...“

V tom už se Bára hnala zezdola a přes levou ruku měla přehozenou čísi vestu a čísi košili.

Košili začala Marušce vehementně tahat přes vytlemené tričko, ta vědouc, že je to zbytečné, se nebránila.

Na košili jí, jako dřevěné figuríně, natáhla vestu a dívala se na svůj výtvar zpozzdálí.

Maruška byla útlá a drobná, vypadala v těch vypůjčených hadrech, jako strašák do zelí

„Neni to vono...neni to vono“ bručela si pod vousy Bára

„Holky nemá tu ještě někdo něco na sebe?“

Podívala se na mě a na Vali.

Svorně jsme zavrtěly hlavou.

Bára chvíli usilovně přemýšlela, ale zřejmě neviděla žádné východisko a tak řekla

„Dneska to ještě vodhlašte v tom, co máte na sobě, ale příště, jak si nepřinesete alespoň troje oblečení, tak si mě nepřejte!“

Bára, z toho všeho, měla špatnou náladu, kterou si potřebovala na někom vylepšit. Chvíli se rozhlížela po střížně a pak ji zrak ulpěl opět na mě, prapůvodkyni jejího rozčilení.

„Puste mi ,co jste dneska vlastně udělala“ řekla mi se škodolibým úsměvem

Velmi neochotně jsem stiskla čudlík na přehrávači.

Objevila se žena, se kterou jsem před chvílí dělala rozhovor do ankety.

„ Ta otázka je špatně položená. To tam vůbec nemůžeme pustit.“vztekala se jak pominutá.

„Tak já to vystříhnu a půjde to tam bez otázky“,

ozval se stříhač, ale Bára rezolutně zaprotestovala

„Žádný vystříhnu, vyhodíme to celý a pro vás to znamená stovku z platu dolů.“

Otočila se na mě, která jsem zůstala stát ve skrytu jejích zad.

Zdalo se, že to Báře na chvíli zvedlo náladu, jako by jí snižování mého platu působilo zvláštní potěšení.

Sešla jsem až dolů, do přízemí kanceláří a s tašky vybalila knihu Vlastu Buriána. Zavřela jsem se s ní do prázdného kamrlíku s kazetami, Náš svatební den, kam nikdo nechodil. K velkému mému štěstí ani vedoucí zpravodajství. Jako záložku do mé rozečtené knihy jsem teď používala své nové vizitky. Nikdy v životě jsem ještě neměla vlastní vizitky, připadalo mi, že lidé, co je mají, něco znamenají, a teď jsem je měla i já a zakládala si jimi stránky, abych i napříště věděla, kde jsem skončila...

Podzim 2003

Měli jsme jet natáčet zimování rekreačního areálu pro postižené. Jenomže hned v sobotu ráno mi volal Čestmír, že na něho leze nějaká chřipka a, že není schopný, ani vylézt z postele.

Vedoucí areálu pan Pátek byl sice zklamán, ale měl ten dobrý nápad, abych přijela alespoň já sama. Sliboval buřty na ohni a taky dobrou náladu. Nejdřív se mi nikam nechtělo, chtěla jsem být odevšeho strašně daleko a sama, ale pak jsem bůhví proč nasedla na kolo a jela. Bylo hezky, vítr příjemně svištěl kolem uší a já měla za to, že bych se neměla stranit svým divákům. Cestou jsem se ladila do pozitivní, šťastné nálady regionální hvězdy.

Babí léto do kterého jsem se právě zamotala šimralo na obličejích a když jsem tam dorazila, všichni měli hroznou radost, že k nim zavítala televize.

Pan Pátek mi hned nabízel od buchty po slivovici. Ostatní si mě prohlíželi dost nedůvěřivě, jako by zkoumali, jestli předemnou stále není obrazovka.

Po setmění se všichni nahrnuli do prostorné společenské místnosti.

Nechtěla jsem jít s nimi, necítila jsem se tu příjemně, vadilo mi, jak se mi všichni vyhýbají a prohlíží si mě z dálky. Je možné, že mě, to co dělám, opravdu takhle poznamenalo. Co když, už nikdy nebudu moct vylézt na ulici a být zase normální a být zase sama sebou.

Ústupný manévr pomalu se vytratit z davu a tiše zmizet se mi taky nezdařil. Najednou mě zadržela čísi ruka položená kolem ramen.

„Snad by jste nám nedala košem paní redaktorko...“

A zase buchty, buřty a slivovice

Zaberu si místo co nejvíce vzadu, aby na mě nikdo neviděl, najednou jsou pryč všechny moje pozitivní pózy. Cítím se nesvá, všichni na mě čumí, připadám si jako maskot.

Večer když jsem odjížděla a se všemi se loučila, snažila jsem se tvářit srdečně, ale všichni mě registrovali jen na půl oka. V místnosti právě někdo zapnul video. Pár lidí zamručelo něco jako nashledanou.

Jediný vedoucí mě šel doprovodit před areál. Pokrytecky jsem mu poděkovala za krásný večer.

Večer, na rozdíl od slunného babího léta, které vládlo odpoledne, byla dosti zima, nabídl, že mi půjčí bundu, kterou mu přivezu, až příště přijedu. Byla mi příšerná zima, ale bundu jsem odmítla.

Pociťovala jsem to stále častěji jako handicap. Nemůžu jen tak zmizet v davu.

Ta žena na výstavě květin, kterou jsme před nedávnem natáčeli mi to dobře řekla, byť jen z legrace „Jste dobře známá, tak si vás dobře najdeme.“

Květinové vazby, které se mi strašně líbily mi jen proto dali na dluh.

Následujícího mlhavého rána bylo pondělí.

Jeli jsme natáčet, co všechno umí policejní pes.

Čestmír mi cestou vyprávěl nerůznější veselé zážitky z vojny, pak ale najednou, z ničeho nic zvažněl a řekl, bez jakékoli souvislosti s předchozím:

„Bára si při té nehodě měla srazit vaz a byl by pokoj...“

Hleděl na silnici přímo před sebe. Při těch slovech mě zamrazilo, neměla jsem Báru zrovna ráda, ale, že bych jí přála smrt...

Neřekla jsem na to nic a Čestmír snad ani žádnou odpověď nečekal. V autě nastalo náhle ticho přerušované jen vrčením motoru.

Policejní psovod byl příjemný a hezký člověk. Získala jsem tak alespoň na chvíli pocit, že by mě tahle práce mohla někdy bavit.

Jenomže ten dojem mi dlouho nevydržel.

Když jsme přijeli do studia, napsala jsem reportáž a volala Báře, jestli to můžu sestříhat. Od minulého týdne všechny reportáže schvalovala před stříháním. Prý, aby naše regionální vysílání konečně začalo vypadat pořádně a profesionálně. Přede mnou jí volala Vali, do telefonu jí četla svou reportáž a když zavěsila, řekla rezignovaně.

"Ať chcípne!" zdálo se, že Čestmír není jediný, kdo si přeje její smrt, dostavila se mi cynická představa, že ji tu třeba jednou najdem zavražděnou přímo ve studiu.... a konečně budeme mít to správné akční téma do vysílání. Takovýhle cynik jsem před tím taky nebyla.

"Co ti řekla"? Zeptala jsem se jí opatrně, ale Vali jen mávla rukou

„Bonzuje na mě šéfovi...“

„Tak proč neřekneš šéfovi, že to, co vo tobě šíří, není pravda?“

Vali se na mě usmála, jako na blbečka najivního.

„C...!“

sykla

„...myslíš, že bude věřit mě, když vona s ním chrápe...“

Konečně jsem se Báře dovolala i já.

„Nic nestříhejte, než přijdu..“

Řekla mi stroze do sluchátka.

Přišla v půl druhé. Nastínila jsem jí zhruba, jak bych chtěla reportáž udělat. Kupodivu mi to schválila bez větších keců. Na schodech do střížny jsem potkala velkého šéfa.

„Doufám, že jste nezapomněla na tu akci, co jsem vám domluvil na druhou...“

řekl mi s ladným úsměvem.

Samozřejmě, že jsem na ní při tom všem úplně zapomněla, i když mi to v pátek připomínal nejmíň dvakrát.

Šlo o jakousi sešlost Pétépáků.

Do dvou hodin už moc času nezbyvalo. V životě jsem žádnou reportáž nesestříhala rychleji. Byla jsem hotova přesně za pět minut dvě a vše nasvědčovalo tomu, že to stihnu. Nebýt nečekaných událostí, které se vždycky musí někde seběhnout.

Do střížny přišla Bára.

"Potřebuju od vás, aby jste zajela natočit něco na Technické služby."

Bránila jsem se tím, že za chvíli mám být na sešlosti Pétépáků.

„Pétépáky půjdete točit až vám řeknu, teď vám říkám, aby jste jela na Technické služby...“

Nekřičela, jenom mírně zvýšila hlas, jako generál když dává rozkazy, ale předem ví, že jej vojáci poslechnou a tak si nepotřebuje ničit hlasivky.

I já poslechla v domnění, že to Bára vysvětlí šéfovi.

Když jsem se vrátila a ptala se, jestli už konečně můžu jet na tu sešlost, řekla mi Bára

„Ne, ještě tady potřebuju něco načíst na mikrofon“

Pak si to ale, po půl hodině, kdy jsem čekala ve studiu na text, rozmyslela a řekla, že tedy můžu jet na ty své Pétépáky a tak se nějak divně ušklíbala a ten úšklebek nevypadal dobře.

„To jsme zvědavá, s kým to půjdeš teď točit, když už tu není ani jeden kameraman...“

Usmála se na mě Vali, kterou jsem potkala nahoře ve střížně. Uvědomila jsem si, že mám průšvih, ale pořád jsem ještě doufala, že to Bára šéfovi nějak vysvětlí.

Bára ale jen lhostejně pokrčila rameny a řekla mi:

„Tak to zavolejte šéfovi a zeptejte se, jak to máte vyřešit.“

Šéf, už tou dobou ve studiu nebyl, volala jsem mu na mobil, jenomže on nelenil a hbitě ho típnul. A byla jsem v pr...!

Vytáčela jsem jeho číslo neúnavně znovu a znovu, aby pochopil naléhavost toho telefonátu.

Šla jsem říct Báře, že se jednoduše šéfovi nemůžu dovolat. Riskovala jsem sice to, že na mě bude řvát, ale v dané situaci jsem neměla jiné východisko.

Jenomže šéf mezitím přijel a Bára už mu stačila vyličit svojí verzi toho, proč jsem prošvihla Pétépáky.

Samozřejmě všechno vlastně vzniklo mojí úplnou neschopností. Šéf se na mě nejdřív mračil, jako nebe před bouřkou a pak začal řvát. Překvapilo mě to, protože na mě vždycky působil velice klidně a vyrovnaně. Bylo to poprvé, co na mě takhle řval, bohužel ne naposled.

„Jak to, že jste nebyla na těch Pétépácích, když jsme jim to slíbili, už jich sem do studia volalo nejmíň pět a mi teď vypadáme, jako blbci...a to všechno kvůli vám...!“

Ukázal na mě prstem, jako by chtěl, aby do mě na místě uhodilo.

Snažila jsem se hájit, protože takhle to vůbec nebylo a Bára měla v pozadí svůj oblíbený postoj ruce v bok, připravena kdykoli zaútočit. Při každém mém slovu kroutila nevěřičně hlavou, jako co si to vymýšlím a já, konečně pochopila, proč Vali říkala, že nemá cenu bránit se Bářiným útokům.

"Uvědomte si, že tady paní Soukupová je vaše přímá nadřízená..."

"Právě proto, že jsem si to uvědomovala až příliš, to nakonec dopadlo, tak jak to dopadlo..."

Šéf semkl rty, protože se očividně nechtěl dál hádat. Však ona mi to Bára zítra vytmaví.

Vzal kameru a jel se mnou natočit Pétépáky sám.

Pěkně znechucená posledními událostmi, proplétám se, se svým žlutým mikrofonem mezi těmi ožralými děduli, v místní čtvrté cenové skupině, se šéfem na sebe sveřepě nemluvíme. Na ostatní se křečovitě usmívám.

Přitočí se ke mě vysoký, rudý sedmdesátník, s brýlemi.

Je úplně na mol.

„Vy jste tak krásná paní redaktorko“ řekne mi a snaží se mi dát uslintanou alkoholovou pusou. Po dobu celého natáčení mi nepřestane mačkat ruku svou oslizlou ploutví.

Snažím se mu vymanit a přitom mu dávám pár nejapných otázek. Při odpovědích na mě prská a nepříjemně mu páchne z úst pivo. Pak se rozkřikne, aby přehlušil hlučící dav, že s Černými barony, tak jak jsou popsáni v knížce, nemají vůbec...ale vůbec... nic společného.

“... to tam nezapomeňte dát, paní redaktorko...!”

Poprská mi žlutou bouli mikrofonu a v nestřežené chvíli lípne na tvář uslintanou pusou. Šéf za kamerou se skvěle baví.

Už v autě cítím, jak mi na té tváři naskakuje vyrážka.

Ve studiu už není ani noha, jen Bára sedí za stolem a cosi píše. Opatrně se jí zeptám, jestli bude dneska ode mě ještě něco potřebovat.

Bára zvedne hlavu od stolu, najednou se na mě dívá pohledem, který nevěstí nic dobrého.

„Né, nic už od vás nepotřebuju...“.

řekne opět s ledovou chladností

„...dneska už mi stačí to, co jste předvedla...“

A zase se skloní nad stůl a pokračuje v psaní.

Vzbouřím se nesouhlasem. Mám toho za dnešek dost, všech křivd i uslintaných dědeků, když s ní jít do konfliktu, tak proč né teď.

„Myslíte tím, to, že jsem řekla šéfovi pravdu“.

Řeknu a hlas se mi chvěje vzdorem.

Bára se na mě otočí, prudce, jako by nechápala, kde se v její podřízené bere tolik drzosti.

„Jo, pravdu...!“

řekne, ale její hlas není pevný a rozhodný, jako vždycky, nese stopy překvapení.

„...jak můžete někomu říkat pravdu, když tady máte pověst, že lžete jen pusou votevřete“

Možná si tím ostrým obviněním chce jen vykompenzovat vlastní nejistotu, aby mohla pak rychle přejít do protiútoků. Její strategie je promyšlená a nemine se účinkem. Zásah se jí povede na jedničku.

Stojím zdrceně na vlakovém nádraží. Čekám na poslední spoj a přemýšlím o tom, kdo o mě něco takového mohl říct a proč, jaký jsem k tomu mohla dát důvod. V téhle firmě, kde se jako jedna z mála snažím dělat věci pravdivě, ale možná, že ne, možná, že to právě ti všichni kolem mě mají pravdu a já jsem to jenom špatně pochopila. Ostatně kdo může určit hranice mezi pravdou a lží, když každý má svou pravdu. Je jen hranice objektivity, protože je konkrétní, hmatatelná, pravda ne.

Pořád se ohlížím. Děším se všech dědů, kteří kolem mě projdou. Trhnu sebou, když za zády uslyším chraplavý stařecký hlas:

„Paní redaktorko, jste to vy...?“

Aniž bych se otočila, rozejdu se pryč, nejprve opatrně, pomalu, jako by nic, pak postupně zrychlují, až se nakonec dám do běhu. Rychle zahnu za roh budovy vlakového nádraží, teprve tam se opatrně otočím.

Naštěstí mě nepronásledují!

Jaro 2004

Po více jak čtyřech měsících mi Bára konečně dovolila, abych si sama sestříhala reportáž. Kontrolovat mi je ale nepřestala.

Musela jsem na ní kolikrát čekat dlouho ve studiu. Bylo jaro a už se tu přestalo topit.

Předčasně, protože byla ještě pořádná zima. Chodila jsem se vyhřívat na dvorek před budovu, na první jarní slunce. Chvíli jsem se opírala o brisolit budovy, ten byl od slunce už málem horký a slídové kousky v něm házely zrcadlové odlesky. Skoro všichni už odešli domů a tak budova byla náhle tichá. Hleděla jsem přes zídku do pekárny se kterou jsme sousedili. I pekařům už padla. Někteří naskakovali do aut na přilehlém parkovišti a to se pomalu vyprazdňovalo, zbytek odcházel přes vrátnici. Všichni s veselým úsměvem. Přemítala jsem o tom, jak to, že si Bára může jen tak vypadnout, na pět hodin ze studia, neříct nikomu ani popel, má to placené a všichni na ni pak musí večer před vysíláním čekat. Ve všech obchodech byla tentokrát zřejmě fronta a Bára přijela extrémně pozdě, naštvalo mě to tak, že jsem si neodpustila jedovatou poznámku.

"Zřejmě všichni musí chodit včas kromě vás.." Chtěla jsem, aby to slyšela a taky, že to slyšela, prudce se na mě otočila, to jsem si dovolila dost. Pak mi začala vysvětlovat, že ona si to může dovolit, jelikož je naše šéfová, s čímž jsem zásadně nesouhlasila a tak se mezi námi strhla první prudká hádka.

Druhý den se moje drzosti a neomalenosti samozřejmě odrazily v tabulce hodnocení.

„Srážka pět set korun z výplaty, za nevhodné chování k nadřízené.“ čtu u svého jména.

"Neboj nějak se jí pomstíme" řekla mi Vali, která mi hleděla do tabulek přes rameno.

Vali byla jediná z nás, která se nebála Báry a jejích věčných výhrůžek, pokut a strhávaných pětistovek.

Hned se také posadila k počítači a řekla "Sleduj, jak z ní udělám debila, jako dělá vona z nás!"

A do nabídek reportáží napsala nabídku na Pavlovské Kozimberkské posvícení.

Pavlov byla malá víska nedaleko od našeho okresního města, kde se místní starosta spolu s radními jednou do roka rozšouplí a udělali posvícení. Takové to starodávné, jaké známe z filmu „Sváko Ragan“. Dechovka na návsi, domácí jitrnice a klobásky a tancovalo se až do rána. Jediný problém byl, že tohle posvícení se konalo až v srpnu. Byl březen!

Hned ráno jsem jela s Čestmírem točit odvody.

Stáli jsme hodnou chvíli naproti sobě ve studené chodbě. Já s mikrofonem a vyhublí nováčkové, do půl těla svlečení, tu drkali zubama.

"Velitel na nás čeká ve vytopeném kanclíku. Rychle!" vyštěkne na mě Čestmír, až se zmrzlí nováčkové po nás otočí. Absolutně nevím, na co se ho budu ptát, nikdy jsem nebyla brancem, ale snažím se tvářit suverénně. Asi mi to moc nejde, protože Čestmír si toho všimne a řekne:

"Když tak se ho zeptej kolik jich odvedou? Jaká je finanční situace v armádě? Kolik jich jde na civilku a tak..." řekne mi nezištně a já mu jsem naráz tolik vděčná, že se rozhodnu jej zítra na poradě pochválit. Zvláště potom, co mi velitel řekne, jak jsem se na tenhle rozhovor báječně připravila.

Byla to opravdu velká legrace. Bára se podle očekávání nechala nacytat na ranní nabídce vysílání a aniž by zjišťovala jakékoli podrobnosti, nabídla Pavlovské posvícení jako, jedinečnou reportáž pro pražské celoplošné vysílání. Povedl se tak ďábelský kousek, jak udělat z naší vševědoucí vedoucí, debila, nebýt toho, že okolo desáté volala do studia divačka z Pavlova, že místní radní chtějí zbořit komín starého pivovaru, na kterém hnízdí čápi a jestli si to náhodou nechceme natočit.

Bára, která shodou okolností zvedla telefon jí řekla, že se tam zrovna chystáme tuhle sobotu natáčet Kozimberkské posvícení a tak, že ten komín vezmeme při tom a, že jí děkuje.

Ve sluchátku nastalo chvíli veliké ticho, ta paní si asi musela myslet, že se v místní televizi dočista zbláznili. Opatrně, aby nikoho neurazila, podotkla, že si vždycky myslela, že Kozimberk bude až v srpnu, že vůbec neví, že ho posunuli...a blabla“ to Bára už neslyšela, rázem se jí ztmělo před očima.

Rychle se rozloučila, tušíc cosi nekalého, volala pavlovskou radnici. Tam jí, řekli, že nic neposunuli, že je to skutečně až v srpnu a Bára konečně vypadala jako blbec.

Samozřejmě začala nepříčetně zuřit.

To má za všechno, co pro tuhle blbou firmu dělá, to si někdo setsakra odskáče.

A do téhle atmosféry jsme přijeli z natáčení. Bára právě ve studiu na všechny řvala, slyšeli jsme to až dolů, ke vchodovým dveřím, že jestli to pražská centrála vezme, tak, že nám strhne z vejplaty tolik, že budeme čumět... Řvala na všechny současně, neb nemohla určit jediného viníka, do nabídek to mohl napsat kdokoli....

Střihač Tomáš, jindy netečný a flegmatický, se teď začal vehementně hájit tím, že na centrálu nic neposlal a, že de facto vůbec neví vo čem je řeč, takže si nenechá nic z vejplaty strhnout a basta.

Bára na něj řvala celá rudá, že jestli se mu to nelíbí, tak, že mu může strhnout ještě za drzost. Vypadalo to opravdu zle.

Já už jsem na ten incident z rána úplně zapoměla a nic netuše jsem přišla za Bárou s návrhem, že by měl Čestmír dostat k výplatě něco navíc, za to jak mi báječně pomohl s dnešní reportáží. Bára se na mě otočila, jako by si teprve teď všimla, že už jsme přijeli. To už jsem věděla, že nebyl moc dobrý nápad se jí připomínat.

Řekla, že je sice ráda, že si na něho výjimečně nikdo z nás nestěžuje

ale k vejplatě mu navíc nic dát nemůže, jediné, že bych mu to dala ze svého. Tím považovala celou věc za ukončenou a chtěla pokračovat v incidentu s Pavlovským posvícením, což jí v ten moment asi pánilo nejvíce, ale já jsem řekla

"Tak jo. Třeba litr. Stejně, mám to dát na pokuty..."

Bára otevřela pusu dokořán. Hleděla na mě, jak na blázna a úplně zapoměla řvát na ostatní, ti toho ihned využili a rozprchli se po studiu, jak vyděšené krysy, takže jsem s ní stála najednou sama.

„ Tak dobře..." řekla nakonec.

"... a chci, aby jste zítra natočila reportáž v nápravně výchovném zařízení pro mladistvé. Za poslední měsíc tam uteklo deset chovaneč, asi to tam nemají dost dobře zabezpečené nebo co, to zjistěte sama. Zavolejte si tam a domluvte to! Hned a pořádně!"

Celoplošné vysílání tenkrát Pavlovské posvícení naštěstí nevzalo a tak si Bára nemohla na nikom zchladit žáhu, ale vztek v ní doutnal, jako špatně uhašená stodola, rozhodla se, že si to vybere jinak.

Chtěla jsem tu reportáž o našem pastáku udělat pravdivě a hlavně nikomu neublížit.

Jelikož to bude u nás, na malém městě. Po zítřku si možná nebudu moct, několik let, jít do obchodu koupit ani rohlík.

Nerada jsem cokoli natáčela v našem městě a tím spíše kontroverzní reportáž, která nakonec vyzní proti paní ředitelce, ať už to dopadne jakkoli. Vytočila jsem číslo výchovného ústavu, na druhém konci sluchátka se konečně ozval hlas ředitelky a nepatřil zrovna k nejpříjemnějším.

„Co chcete?“

„Dobrý den my jsme regionální televize...“

„...nepřeji si, aby jste sem vůbec jezdili a cokoli tady natáčeli...!“

Odpálila mě arogantně a zavěsila.

Docela se mi ulevilo, paní ředitelka se mi nevyjádří a tudíž je zbytečné tam jezdit a tudíž tam hlavně nebudu muset jezdit. Výrok paní ředitelky jsem šla radostně oznámit Báře.

„...tak jí natočte na rucháč...“-(ruchový mikrofon, umístěný nenápadně nahoře na kameře – trochu podraz na dotyčného před kamerou, který si pouští hubu na špacír a neví, že je zaznamenávám a, že se zítra uslyší v televizi.)

Bára s tím vůbec neměla problém.

„...a ještě před tím...,aby jste se nenudila,.... můžete zajet do nemocnice a natočit dárce krve...To je všechno, můžete jít.“Sklonila se nad nějaká ležstra a začala mě ignorovat.

Dobrovolní dárce seděli v čekárně a šustivě listovali erárnými časopisy.

V ordinaci všechno zářilo sněhobílou čistotou. Dvě dobrovolní dárce leželi, s rukou nataženou, na sněhobíle povlečených postelích. Kolem postelí se, s naučenými pohyby, otáčely dvě mladé sestřičky.

Čestmír byl ve svém živlu.

„Víte já mám na ruce takovou atypickou žílu....“

Přitočil se k jedné z nich, dlouhonohé a štíhlé, pětadvacet jí možná ještě neminulo.

„...nevíte, co to je?“

Začal si rozepínat rukáv u košile. Další sestřička, o něco starší, jej laškovně chytla za obnažené zápěstí, manévrujíc s ním na zrovna uvolněné lůžko.

Čestmír se na oko brání.

Sestřičky z toho mají švandu. Když odcházíme jejich hurónský smích je slyšet, z otevřeného okna, až ven, na chodník. Mávají nám.

Nemůžu vůbec přestat myslet na paní ředitelku, kterou za chvíli natočíme na rucháč. Někdy bych chtěla být kameramanem, schová se za svou kameru, kamera je jeho alibi, to já né, to ona, v horším

případě, to já né, to redaktorka...a to je právě ta potíž. Kameraman se za každého může schovat, lidé si jej ani nevšimnou, je pouhým stativem. Nosí kůži na trh, maximálně, když laškuje s mladýma sestřičkami. Čestmír mává sestřičkám a posílá vzdušné polibky.

"Hele potřebujeme natočit jeden synchron s Velkým poldou..." Volá mi Vali, ještě než stačím dobouchnout dveře auta.

Na policejní stanici nám přijde otevřít bodrý chlap, sršící humorem, v odrbaných džínách a vytahaným tričku.

„Jo, natáčet, a to si budu muset jako vzít uniformu“? Vycení při tom velké zažloutlé koňské zuby.

Čestmír se škodolibým úsměvem pokývá hlavou a policejní tiskový mluvčí skrčí nos odporem.

„Nevím vůbec, jestli mi to ještě bude.“

Huhlá s hlavou nacpanou v erární dřevotřískové skříni. Všude to páchne starým kouřem, dlouho nevětrané místnosti.

„Vy víte, jak člověka naštvat!“

Modrou košili se stříbrným odznakem strážce zákona, si rve na své vytahané triko, až mu u košile upadne knoflík.

Asi třetí odshora, mluvčí si něco zabrblá pod vousy a ohne se pro něj.

Upadne mu při tom z levého ramene výložka, plná zlatých hvězdiček. Udělá to mlaskavé "Plik".

„Podívejte, co děláte...!“ sbírá knoflík a výložku.

"Ještě by vám mohly vypadnout zuby." Podotkne se smíchem drze Čestmír.

„No, to bych vás hnal!“

Zazubí se kapitán Velký polda.

Celé natáčení musí stát v pozoru, ne proto, že mu to přikazuje služba, ale hlavně proto, že tu výložku, má na rameni jenom tak položenou.

Po natáčení nám, už zase jen ve vytahaném tričku, uvařil kafe.

Rozhovořil se při tom, jak byl nedávno na pohřbu svého kolegy, kterého zastřelili při výkonu služby. Jak při smuteční salvě jeho tříletý syn volal: „Tatínku, já se bojím“ Velký polda na chvíli ztratil svou šaškovskou pózu, najednou je docela vážný, nastalo ticho.

I kafe má chuť starým kouřem, jako celá tahle místnost.

Opoledne tedy, dle Bářina příkazu, jedem natáčet do výchovného ústavu, poprvé s lidmi, které znám osobně od dětství a hlavně s lidmi, kteří znají moje rodiče...

Stojím na chodníku s trémou, kamerou a žlutou boulí mikrofonu v ruce, z oken velké krychlové budovy nám mávají chovanky výchovného ústavu. Koukám, že televize všude, kam přijede, vzbuzuje spoustu nadšení, bohužel né u všech...

"Vypadněte, tady nemáte co dělat!"

Zařve na nás, hned od vchodu paní ředitelka, a divoce gestikuluje rukama, jako by chtěla zaplašit slepice. Ani jsem se nesnažila jí přimět ke spolupráci, stačí natočit jenom to, jak nás vyhazuje....

"...a vy to snad ještě točíte, vypadněte, než na vás zavolám policii..." Zajde rychle do budovy, za veselého jáсотu a pískotu chovanek v oknech.

Poslušně jsme odcházeli, protože akčních záběrů už jsme měli dost. Paní ředitelka své hrozby splnila a když jsme nastupovali do auta, před ústavem zastavilo policejní auto. Čestmír se na mě zazubil a pohotově jej natočil, i to jak policajti vchází dovnitř.

"My jí dáme mrše jedný."

Řekl, když už jsme seděli ve studiu a stříhali.

Poslední záběr s policajtama jsme použili spolu s komentářem: Některé chovanky se podaří včas zajistit a policií přivést zpátky do ústavu....

Byla to parádní reportáž, Bára jí vyhodnotila, jako reportáž týdne, a úplně poprvé na mě neřvala. Nad štěstím se ale brzy objevil mráček pochybnosti. Pochybnosti nad tím, jestli vůbec ještě můžu domů, protože paní ředitelka měla u nás spoustu vlivných známých a další část obyvatel byla s nimi nějak spřízněná. Napadlo mě, že moje tetička, která v ústavu vaří, přijde o místo a začal jsem toužit po tom, aby mou reportáž týdne někdo omylem smazal.

První reakce se dostavily hned ráno, po odvysílání.

Volala rozzlobená paní ředitelka, dovolala se do produkce a rozespalé, uzívané Tereze sdělila, že chce mluvit s někým z vedení a to o-k-a-m-ž-i-tě.

Její hlas zněl natolik rozčileně, že to vyburcovalo i jindy velmi línou Terezu k překotné činnosti. Vymrštila velký zadek ze své otáčivé židle, až překvapivě lehce a do šéfova kanceláře to brala téměř úprkem, protože paní ředitelka se dovolala na ten jeden jediný telefon, ze kterého se nedalo nikam přepojovat...

Šéf si přiložil sluchátko k uchu, stačil říct akorát "Prosím?" a hned sluchátko zase odtrhl, aby neohluchl.

I Tereza, která stála opodál, tak mohla docela zřetelně slyšet:

„To, co jste odváděli o mém ústavu bylo otřesné!!!“

Její hlas zněl arogantně a povýšeně

„Já si myslím, že to naopak bylo velice dobré... pracovníci, která to vyrobila, navrhnou zvláštní odměnu....“

Zmohl se šéf na nepatrný odpor, který vzápětí odstartoval další lavinu ...

"Já vás budu žalovat, za poškození dobrého jména....já mám právníky... vy si to odskáčete..."

Tereza se zatím dívala z okna na dvorek se zaparkovanými auty. Zrovna jsme přicházela do práce.

"Máš děsnej malér!"

Houkla na mě se škodolibým úsměškem.

Čestmír na dvorku drhnul služební Toyotu a cestička sněhobílé saponátové pěny stékala po dláždění, až k litinové mřížce kanálu. Mýdlové bublinky mu stříkaly od rozježeného rozsochatého kartáče, bílá pěna se vyjímalá na černých rybářských gumovkách.

Tereza napínala uši, aby mi mohla ještě, než odemknu, přetlumočit něco z rozhovoru, nebo spíše z monologu paní ředitelky.

„...mohou si tohle vaši lidé vůbec dovolit...?“

Hýkala paní ředitelka do sluchátka a vzápětí Tereza na dvorek.

„Já jsem je tam sám poslal...“ zmohl se šéf opět na nepatrný odpor.

"Ale, možná malér mít nebudeš, šéf se tě zastává..."

Komentovala to, jako fotbalový zápas.

Že by jedna nula. Blesklo mi hlavou. Konečně jsem odemkla palubkové dveře, trochu pokřivené loňským mrazem.

„Viděla jste tu reportáž vůbec...?“ zaskóroval šéf 1:0, když jsem konečně vešla do kanceláře.

Tím paní ředitelku maličko zaskočil, asi jí o té reportáži spíš někdo vyprávěl, protože trošičku ztišila hlas a Tereza konečně zalezla a zavřela za sebou okno.

„Jestli né, můžeme vám jí stočit na kazetu... Stálo by to tři stovky...“

Šéf chtěl, jako obvykle, z každé špatné situace, vytěžit něco dobrého do své kapsy. Byla to sice drzost do nebe volající, ale ředitelka na druhé straně sluchátka souhlasila.

Utkání končilo remízou a připadalo mi neuvěřitelné, že se šéf neživí obchodem, musel by teď být něco, jako Bill Gates.

Hned, jak zavěsil, otočil se na mě, která jsem zůstala trčet ve dveřích a zírat jako tvrdé Y.

„To byla ředitelka toho vašeho ústavu... a byla velice arogantní..., ale já jí řekl, že jste dělala jenom svou práci a, že jste jí udělala dobře... Nakonec, se mi ještě podařilo střílet jí kazetu. Z toho budete mít podíl 15%, což znamená třicet korun...“

„Děkuji pane řediteli...“

Napnul hrdě hruď, tak jako to dělají holuby na báni a odkráčel.

No, nazdar... tu reportáž už zřejmě viděli úplně všichni, to abych dneska raději nechodila domu.

Čestmír mezi tím na dvorku domyl služební auto. Prošel studiem a zůstávaly za ním veliké blátivé šlápoty.

Začala jsem si u stolu připravovat témata dalších reportáží na tento týden.

„Máte teď hodně práce...?“

Vzhlédla jsem od popsaného papíru, šéf stál přímo nade mnou. Pokrčila jsem neurčitě rameny.

"Takže jestli né, setřete chodbu a schody. Děkuji!"

Zřejmě to byl trest za to, že jsem nedokázala dostatečně ocenit to, jak se mě prve zastal.

Vzala jsem tedy na záchodě červený plastový kbelík, který šel špatně narvat pod kohoutek malého umyvadla. Než mi nateče voda, dívám se do zrcadla nad ním, začnu na sebe dělat opičky, to mě trochu zvedne náladu, ani si nevšimnu, že mi kbelík už dávno přetekl. Zjistím to až když mě voda zastudí v pantoflích. Rychle kohoutek zatočím.

Položím na hrubý vzorek šlápoty hadr, potáhnu a ze šlápoty zbyla polovina, takhle udělám asi pět a půl šlápot a zadívám se zpětně na své dílo.

Dole pod schody uslyším hlas Bány. Rychle setru i ten zbytek a její kobylí postava se u mě zastaví zrovna ve chvíli, když v předklonu máchám hadr.

„To snad nemyslíte vážně, tolik vody tady, vždyť si na těch schodech někdo zlomí nohu!!!“

Začne mě peskovat, jak malou, hned v první minutě.

Odkudsi ze zdola se ozve Tereziin vysoký ječák.

„Máááš telefóóón!!!“

Naráz ve mě hrkne.

Co když je to ředitelka ústavu, ráno si podala šéfa a teď si chce podat mě.

Nedůvěřivě vezmu sluchátko dvěma prsty mokré ruky.

„Haló?“

„No, čau Markéta „

Ozve se na druhé straně a mě se viditelně uleví.

„Tak co, kdy pojedeme na ten čundr?“

„Já nevím.“

Odpovím zmateně, ale pak si vzpomenu, že toto je možná znamení z nebes, abych nejezdila domů, nebo alespoň, abych přežila nejhorskší dny ředitelčina zuření někde jinde.

„Hodí se ti to zejtra?“ zeptám se nečekaně rychle, aby Markéta nestihla navrhnout jiný termín.

„Jo, zejtra, to je super“

Moje spolužačka ze střední školy má na rozdíl ode mě čas kdykoli, je věčně nezaměstnaná a věčně se nudí.

Čarodějnice 2004

Cestou domů jsem viděla, v zapadajícím slunci, jak se za každou vesničkou kupí hromada dřeva, chrastí, v horším případě pneumatik, někde přiložili i gauč.

Někde to vůbec pojali jako veřejné pálení odpadků.

I na hromadě dřeva za naším městem leželo staré kanape.

Trčelo nohama vzhůru, jako čerstvě poražené prase. Bylo žlutě potažené a na několika místech z něho hleděla sláma a péra, celé chudák nasáklo vodou při nočním lijavci.

Slavit jsme se chystali i v televizi.

Den před nám řekl velký šéf:

„Zítřka se těšte do práce, oslavíme tu ten dámský svátek“ a zazubil se laškovně na Báru.

Druhý den, hned ráno na poradě, mě, jakožto služebně nejmladší, pověřila Bára, abych o čarodějnicích udělala nějakou vtipně zpracovanou reportáž.

Když vtipnou, tak vtipnou.

Před zrcadlem v kuchyňce jsem si dlouze tupírovala vlasy a při tom mi pomalu docházelo, že už je asi nikdy neučesu, znovu do nějakého přijatelného tvaru.

Vypadala jsem hrozně, ale slavila s tím úspěch.

Bára se smála a spolu s ní všichni ostatní a o to přece šlo, měla to být vtipně zpracovaná reportáž.

Bára mi řekla, že ji těší, že si umím dělat legraci také sama ze sebe a nejen z druhých.

...a pak se slavilo, přesně tak, jak předcházejícího dne velký šéf slíbil. Jenomže se to nakonec zvtlo v jakousi všední poradou, akorát se šampaňským a to ještě né z normálním, ale dětskou rychlošpuntovkou.

Šéf byl totiž toho názoru, že v pracovní době se pít nemá a to bez pardonu, svátek čarodějnic nevyjímaje.

Tak nás tam sedělo deset lidí, super střízlivých, a začalo se probírat, jako zlatý hřeb programu, co se komu strhne z vejplaty.

Bára navrhla, aby mi srazili pětistovku, protože jsem si prý nedávno zapsala do nabídek reportáží téma, které jsem s ní předem nezkonzumovala. (od incidentu s Pavlovským posvícením se všechna témata musela s Bárou předem konzultovat.)

Čestmírovi navrhla stržení tisícovky, protože údajně odmítl jet na reportáž.

Ten to chtěl uvést na pravou míru, jako, že neodmítl, že jenom neměl s čím, protože se služebním autem vezl šéf dceru na hory.

Všem to vysvětloval, ale marně, Bára prohlásila, že jí to nezajímá a pokutovalo se dál.

Z hořkosti nad tím jsem si zakousla k Rychlým špuntům slanou tyčinku a chtěla nejprve proti srážce protestovat, ale pak sem si to rozmyslela. Vzápětí totiž strhli Vali dva tisíce za to, že zvedla ruku v protest, proti Bářinu rozhodnutí.

Byl pátek a všichni už žili nadcházejícím víkendem, a všechny je těšilo, že nebudou muset sem, do téhle budovy a hlavně vidět se navzájem. Všechno bylo hotovo, stačilo jen zmáčknout knoflík na stříhacím pultu, poslat vše do éteru a jít domů.

Jenomže nám něco začalo znenadání rušit signál, takže jsme mohli vysílat akorát tak zrnění.

Všichni pořád zkoušeli, čím by to mohlo být. Před okny střížny se až na střechu vztyčil hliníkový výsuvný žebřík, po něm obratně šplhal technik, aby se dostal až k satelitům na střeše, ale všechno marné.

Pak šéf přišel na osudnou myšlenku, že signál možná ruší mladé břízky, co stojí za železniční tratí, přímo naproti naší budově....

Břízy rostly v řadě, asi po pěti, byly mladé a dosud štíhlé, elegantně se klátící ve větru. Nějaký náš signál jim byl fuk.

Šéf nařídil Čestmírovi, aby jel na místní úřad životního prostředí a vyřídil povolení, k jejich pokácení.

„Tak, co?“

„Nic! To povolení nám prostě nedaj“.

Šéf se zamračil.

„ Ty břízy musíme porazit, jinak neodvysíláme!“.

„No jo, jenomže na životním prostředí řekli, že by jsme to nejdřív museli dokázat, že nám to ty břízy ruší, že oni tomu nevěří!“

„Hergot!“

zaklel šéf, ale pak se jeho podmračené čelo náhle rozjasnilo.

„Co, kdyby jste je pokáceli....a.... a utíkali...“.

Spiklenecky mrkl na kameramana a střihače zároveň. Kluci se podívali jeden na druhého.

„Tak co pánové, chcete přece, abych vám přidal něco k výplatě...?“

Tak kluci vyfasovali pilu obloukovku, všichni je pozorovali z velkých oken střižny, jak se rozhlížejí a přebíhají, s pilou a sekerou, železniční koleje. Nenápadní, jak slon v nízké trávě, aby se tam dostali, museli prolézt dírou v plotě.

Stromy, nebo spíše už jen podťaté kmeny zůstávaly pak viset v korunách těch, co ještě nepokáceli.

Jeden kmen se dokonce hodlal zřítit na koleje, ale naštěstí ho zachytil plot, který z té strany lemoval celou trať.

Po vykonání díla zkázy, jako kluci uličníci, střihač i kameraman, utíkali zpátky do studia.

Šéf ve střižně vítězoslavně zapnul monitory a všichni úzkostlivě očekávali, jestli se objeví obraz.

Zrnité šedé tečky se po monitorech míhaly dál, rozpínavé a nekonečné, stejně jako před tím, břízy - nebřízy.

„Hergot!“

Zazněl, jako první, šéfův hlas, Čestmír byl výhradně zaujat svým svetrem, prohlížel si v něm právě vytrženou díru jak vrata. Nitě z ní čouhaly, jako chapadla chobotnice.

Technik se nabídl, že vyleze ještě jednou na výsuvný žebřík a podívá se na satelity.

„Se žebříkem už vodjeli, prej mají nějaký jinej kšeft...“řekl mu na to střihač.

Do střižny strčila hlavu Bára, chvíli pozorovala zrnění na obrazovkách a mračila se.

„Proč znova nevylezete na střechu, na ty satelity?“

Rozčílila se nad neschopností všech.

„Nemáme po čem.“ Konstatoval rezignovaně technik

Bára zrudla, jako přezrálé rajče.

„Pamatujte si..., za to, že jste ten žebřík nechali odjet...“

artikulovala přerývaně

„pamatujte si...že jste celej tenhle pátek dělali zadarmo a zbytečně. Nedostanete za to ani korunu...nikdo!“ a šmahem na všechny ukázala prstem.

Střihač s kameramanem se na sebe podívali, trochu zmateně, protože královská odměna za vykácené stromy, se jim najednou rapidně vzdálila. Střihač rezignovaně vysunul kazetu ze stříhací mašiny, neopatrností mu ale vyklouzla, zapadla za stříhací pult. Střihač sykl jakousi nadávkou a jal se s velkým

těžkým stolem manipulovat. Nešlo to snadno, musel mu s tím pomoc kameraman s technikem a i tak ho dosunuli na necelý půl-metr od stěny, hubenému stříhači to ale stačilo a když mezi zapadanýma tužkama, papírama a dokonce zatoulanou nohou od židle, na zemi mezi prachem sbíral kazetu, uviděl vedle ní ležet dva kablíky, modrý a červený, zakončené koncovkami pro připojení ke stříhací mašině. Napadlo, ho, že tyhle kablíky by tu neměly ležet jen tak bezprizorně, vzal je za koncovky a zkoumal kam by mohli patřit. Zkusil je jen tak na blint zasunout do dvou prázdných zdířek zakletých v chuchvalcích prachu na zadku mašiny. Chvilí se nic nedělo, ale pak se stal zázrak, na všech monitorech nad stříhacím pultem se objevil normální obraz,.... normální obraz bez zrnění.

V pondělí ranní slunce proniklo do oken místnosti, kde všichni seděli do půlkruhu, na Čestmírovi bylo vidět, jak se až zoufale nudí. Žvýkal a houpal se na dřevěné židli až vrzala.

Bára se jako vždy mračila.

„Tak ty říkáš, že je toho na tebe moc a, že nezvládáš“ zahleděla se přísně na Vali. Ta zvolna kývla.

„Alespoň ty reklamy, kdyby vymýšlel někdo jiný...“

„Dobře, takže dodneška bude vymýšlet reklamy a starat se o zákazníky Tereza“.

Tereza si do té doby čmárala něco do svého sešitu a vypadalo to, že nedává vůbec pozor, ale sotva zaslechla své jméno zbystřila.

„Já to dělat nechci!!“

Vypískla jak zděšená myš.

„ ...když budu jednat se zákazníkem, tak se budu muset představovat jménem naší firmy a to nemůžu, protože se za ní stydím...“

Řekla to velmi nahlas a najednou, kolem všechno ztichlo. Čestmír se přestal houpat na židli a ta dopadla se zavráním na všechny čtyři. Vali hleděla střídavě z Terezy na Báru.

Bára semkla rty, pevně k sobě a pokývala hlavou.

„Víš, že za tohle ti můžu strhnout plat, jako za odmítnutí...?“

Tereza se ale jenom ušklíbla.

„To tedy nemůžete...“

řekla drze

„...vy můžete strhávat jen redaktorům a já jsem produkce, můj plat určuje šéf...takže máte smůlu a já žádný blbý reklamy dělat nebudu!“

Hleděla Báře drze do očí, s vědomím toho, že má navrch. I Bára si to uvědomila a rudá barva jejího obličejce zvolna přecházela v temně fialovou.

„Takže reklamy ti asi zůstanou holubičko.“

Otočila se škodolibě, s hraným klidem, zpět na Valérii.

„...a vyříd' si to tady, se svou hodnou a ochotnou kolegyní.“

Rychle pak ukončila celou ranní poradou.

Vali energicky dorazila ke svému stolu a začala si na něm hekticky balit věci. Pod stolem našla nějakou starou igelitovou tašku a hodila do ní kalendář i dva šanony na papíry, papíry z nich předem zmačkala a hodila do koše. Vzala hrneček plný tužek, hrneček také hodila do igelitky. Tužky ještě chvíli váhavě držela v ruce, rozhlédla se po ostatních, kteří jí nechápavě sledovali.

Začala tužky mezi nás rozdávat, jako ve škole, a pak teprve řekla:

„Už tu ze sebe nenechám dělat vola...!!! Čau!“

Hodnou chvíli bylo napjaté, pichlavé ticho.

„Však vona se ještě ráda vrátí“

řekla Tereza namyšleně.

Čestmír zavrtěl hlavou.

„Ba ne, nevrátí“

A taky, že nevrátila, druhý den přišla podat oficiální výpověď. Na ranní pravidelné poradě řekla, že končí a všem poděkovala za trpělivost, že to s ní vydrželi tak dlouho. Při tom koukala hlavně na Báru.

Za tichou, chytrou a přátelskou kolegyni Valérii je přijata nová redaktorka, hlučná odbarvená blondýna jménem Simona, od první chvíle se tu chová jako doma.

To ráno Bára vlétne do studia, jako velká voda, je nezvykle vyletněná. Má tílko a k tomu krátké kalhoty, jako by tu velkou vodu skutečně čekala. Všichni už tu sedí do půlkruhu připraveni k ranní poradě.

Na svůj stůl položí něco hranatého, zabaleného do hedvábného papíru. Začne to pomalu, se slavnostním výrazem rozbalovat, všichni zvědavě načuhují přes její rameno.

Konečně to vybalí! Je to obraz! Je na něm náš šéf..., se zářivě perleťovým úsměvem! Sedí při tom na koni, jako pravý kauboj...

"To maloval můj přítel, von takhle po večerech kumštýruje, víte." vysvětlí nám a celý ten zvědavý půlkruh klesne zpět do židlí.

Bára se začne rozhlížet po studiu.

„Kluci, není tady někde kladivo a skoba...?“

Kameraman Čestmír a střihač Tomáš svorně zavrtí hlavou.

Bářiny oči se konečně zastaví na kulatém ciferníku nástěnných hodin.

Pohybem nahoru dolů se jí je podaří uvolnit a sundat. Dlouho pak obraz na skobičce od hodin rovná.

Usmívá se, pak se posadí za svůj stůl, zmačká na něm dosud položený hedvábný papír do kuličky a scvrnkne do odpadkového koše, porada může začít.

Šéf přibíhá o něco později, omlouvá se, ale pak se uvidí na obraze místo hodin

"...to je překvapení pro tebe...chtěla jsem ti udělat radost..." rozplývá se Bára a šéf se na sebe zálibně zahledí.

"To je perfektní, to je absolutně perfektní. Nemohl by mi namalovat ještě jeden, pro manželku a pro dceru...a nemohl bych tam příště místo na koni sedět třeba na motorce...Harley by byl perfektní...samozřejmě ti to nějak vynahradím, to se nemusíš bát..."

Česká televize tou dobou stávkovala.

Šéf, když se dostatečně vynadával na svou podobenku, nanesenou tlustou vrstvou olejovek na plátno, předstoupil před nás a měl proslov, jako na komunistickým sjezdu. Řekl, že v ČT stávkují proto, že se tam kdosi pokoušel zavést něco, jako cenzuru a, že cenzura by se neměla nikde zavádět, protože divák je na prvním místě a jako takový by se měl dovědět pravdu a nic než pravdu...za všech okolností.

"A to si pamatujte! Za všech okolností!" hřímal na nás stejně, jako K. Gottwald v přímém přenosu z Moskvy.

Jeho proslov by snad byl ještě pokračoval, kdyby dole u dveří nezazvonil zvonek.

"To bude Čechura..." řekl šéf dívaje se na hodinky. "...Terezko usadte ho dole,... udělejte mu kafe,... že jsem tam hned...."

Čechura byl bývalý ministr školství, už chlapík v letech. Tereza jej posadila dole do křesla a do druhého si sedla naproti němu. I to byla její práce, dělat návštěvám společnost, dokud se neobjeví někdo z vedení. Dělat společnost této návštěvě nebyla až zas taková dřina, ministr byl hovorný a brzy s ní začal o všem možném konverzovat. O 66sátém, o dnešní politice a hlavně o dnešním školství a Terezu to v podstatě nezajímalo, snažila se stále jen tvářit společensky přijatelně, to znamená, že se mechanicky usmívala a kývala, jako panenka na klíček. Zcela určitě ani nevěděla, kdo to naproti ní sedí, probralo jí, až když ministr mírně zvýšil hlas a rozpřáhl ruce...

„To já když jsem ministroval...“

řekl a chtěl pokračovat, že to se ve školství neděly zdaleka takový křivdy, jako dneska,... ale Tereza náhle vytržená, chtěla mu dokázat, jak jej celou dobu pozorně poslouchala a tak jej přerušila slovy:

„Jé, vy jste dělal v kostele ministranta...To u nás v kostele Vám máme ministranta..., to je takovej blbec...“ a zachychotala se jako nezbedná puberťačka, než však mohla pokračovat, zjistila, že už nemá komu vyprávět o tom jejich neinteligentním ministrantovy...

"Pán říkal, že pospíchá a přijde jindy": řekla Tereza šéfovy, když vylívala polovinu ministrova ještě teplého kafe do umyvadla.

"Centrála mi vzala reportáž....centrála mi vzalala lalala...reportáž. "Ječela nepřičetně

Simona. Poskakovala kolem mě. Trochu se zklidnila, když zjistila, že jí všichni ignorujeme. Posadila se ke svému počítači, ale po chvíli se na mě otočila.

"Hele, nepomohla by jsi mi s komentářem, chci, aby ta centrálovka byla dobrá." Možná to bylo myšleno, jako poklona, nicméně na mě příliš neúčinkovala.

"Dobře, ale až ti jí zaplatěj, chci půlku." Simona protáhla obličej, zvedla se od stolu a šla za stříhačem.

Mazlivě se mu ovinula kolem krku. "Né, hele, mě to dneska nějak nemyslí, já ti s komentářem rozhodně pomáhat nebudu". Odstrčil jí chladně Tomáš.

Zklamaně přišla zase zpátky. Sedla si ke služebnímu telefonu a začala vytáčet číslo

"...rychle, musíš mi vymyslet komentář..."

Někdo na druhém konci drátu jí přece jenom něco nadiktoval. Rychle a chaoticky si to zapisovala do pracovního bloku. Pak zavěsila a přepisovala to do počítače.

"Ták, já vám to přečtu a i vy my řeknete, jestli je to dobrý a jak mám pokračovat..."

Nikdo ale nezvedl hlavu od své práce, jen Tomáš opět zahučel něco o tom, že mu to dneska nemyslí.

To je strašný, jak může bejt někdo redaktorka pro Pražskou celostátní televizi a při tom neumět vymyslet ani jednu větu holou.

Viděla jsem, jak dole na dvoře zastavila služební Toyota.

"Hele, vy už jedete na tu knihovnu?" Zeptala se Simona, kývla jsem.

"Můžu s váma, já jsem si včera ve městě koupila nový zrcadlo, ale je strašně velký, tak by jste mi ho mohli hodit domů." Mrkala na mě bohatě nalíčenými řasami. Pokrčila jsem rameny.

"Když si to domluvíš s Čestmírem."

Přednáška v městské knihovně se maličko protáhla a na ní hned navazovala další reportáž, takže Simona měla pro dnešek smůlu. Pochopitelně děsně zuřila a Bára, když hodnotila reportáže, do kolonky na výkaze mi napsala strhnutí stokoruny za to, že jsem byla neúměrně dlouho na reportáži. Simona se na mě škodolibě ušklíbala.

„Hele koukej Báře říct, že to není pravda, že jsme tam nebyli dýl než jsme museli..., nebo na tebe řeknu, že si v pracovní době vyřizuješ svoje kšefty."

Simona se na mě podívala zděšeně.

„No, to bys mi snad neudělala....? Vždyť to bylo jenom mezi námi, přece bys to na mě nebonzla...“

Měla doširoka otevřené bohatě nalíčené oči.

"Bonzla, klidně, jestli to Báře nevysvětlíš."

Chvíli se ještě tvářila, po chvíli neochotně vstala a šla do kanceláře za Bárrou.

"Spokojená?" zeptala se rozčileně, když se vrátila.

Venku byl podzimní marast a plískanice. Na obloze za mraky se dalo tušit bledé slunce. Jeli jsme natáčet reportáž o tunelářovi, který si vzal do soukroma obří továrnu na výrobu náhradních dílů k automobilům. Měla tisícovku našťvaných zaměstnanců, protože už dva měsíce nedostávali výplaty.

Kameramanovi se podařilo zastavit u té největší louže. Při vystupování z auta, mi jí hrkla půlka do dřevých bot, které jsem před 14 dny pořídila za stovku u šikmookých prodejců, ve stánku na náměstí.

Na vrátnici nám zavolali výrobního náměstka Jana Bártu, protože majitel se standartně zapíral.

"Nebudu vám mluvit na kameru" usmíval se, hlas měl příjemný, ale rozhodný.

"Tak alespoň zády ke kameře, kdyby jste nám něco řekl." Škemrala jsem, chvíli váhal, zvažoval tu možnost, pak k velké mé radosti přikývl.

Bylo vidět, jak to šéfa strašně znervóznilo, když slyšel, jak výrobní náměstek řekl zády ke kameře jméno majitele a taky to, že celou továrnu vytuneloval. Ve střížně s ním seděl sám tunelář a šéfův kamarád, v moderně stříženém šedivém sáčku, s tváří podomního prodavače deštníků na jedno použití. Najednou se naklonil k šéfovi a šeptem se s ním dohadoval. Stříhač se pod nátlakem houstnoucí atmosféry omluvil, že musí na záchod. Šéf se místo něho posadil za stříhací mašinu. Přetočil mou reportáž až na místo, kde zaznělo to nechtěné jméno tuneláře a klepnutím na jediné tlačítko mou reportáž celou zmrzačil, vyhodil i kus mého komentáře, a ta reportáž najednou vůbec nedávala smysl, ale ten chlap s tváří podomního prodavače deštníků na jedno použití, byl ohromně spokojený.

„S tý reportáže jste udělal úplnou sračku, aby jste věděl...!“

Zamračila jsem se a přestala se ovládat.

„...nesouhlasím s tím a odmítám se pod to podepsat!“

Práskla jsem dveřmi.

V kanceláři jsem si sedla k telefonu a vytočila číslo Bány. To ona nás vždycky učila, že si do své práce nemáme nechat od nikoho kecat. Nechtěla tomu věřit a když to viděla, polkla zděšeně:

„Ty vole!“ a pak dodala na šéfovu adresu, něco, co bych od ní vážně nečekala

„ To jsou ale svině zkorumpovaný...“

Strašně energicky se pak rozběhla dolů do šéfova kanceláře. Ten to ale nejspíš tušil, a mezi tím ujel pryč.

Hned druhý den ráno jsem přišla za šéfem a řekla mu, že zásadně nesouhlasím s tím co udělal z mé reportáže a on se na mě rozkřikl:

„Znáte vy vůbec občanský zákoník, jestli né, tak by jste si ho měla přečíst, protože, to co jste tam uvedla byla lživá informace. Za to jsme klidně mohli jít k soudu. Bára už ví, co to soudy jsou a přesto se vás včera zastávala. Tý to taky budu muset ještě vysvětlit....“

Asi jí to vysvětlil řádně, protože přišla hned odpoledne, měla v očích slzy a řekla, že naše hodnocení napsala jen tak od oka, protože nemohla najít archiv.

„Dodělám to zítra, ovšem jestli přijdu, protože po dnešním rozhovoru se šéfem na to ani nemám chuť...“

Utřela si oči a pak se podívala přímo na mě.

„Vy jste to udělala včera správně. Nikdy se nedejte a vždycky se rvěte za svojí reportáž. I kdyby vás to mělo stát nevím co...i kdyby vás to mělo stát místo. Všechny dobré skutky budou jednou po právu potrestány....“.

Ten rok přišla zima hodně brzy, už někdy v listopadu mrzlo, jak vprostřed února.

Seděla jsem na zadní sedačce služebního auta, dívala se ven a viděla, jak se v okně, jako v zrcadle odráží mohutně kouřící vysoký komín místní teplárny, která běžně zamořovala celé okolí spadem černých mastných sazí. Bledě žluté slunce stálo na obloze hodně vysoko a ještě k tomu v jakémsi mlžném oparu, který jeho paprsky za žádnou cenu nemohly prorazit a opřít se o zem.

Vyrazili jsme po dálnici, u jejíž krajnice dva muži vyměňovali na žebříku reklamu billboardu.

Byla vánice, sních jim ulpíval všude. Jeden z vyměňovačů se otočil k lesu a snažil se nadechnout. V takových chvílích si uvědomím, že mám vlastně bezva práci.

Bezva i přesto, že těsně před tím, než jsme se dostali do divokého víru vloček na dálnici, mě seřval šéf. Dožadoval se zaplacení jakési smazané reportáže, protože jsem dělala vysílání v době, kdy byla smazána. Dosti pofidérní důvod! Bránila jsem se, že nemůžu hlídat každého, co, kdo maže. Šéf mi ale řekl, že on má právo strhnout mi co chce, kdy chce a taky když řekne, že má pravdu, tak, že tu pravdu má...

To mě dopálilo, řekla jsem mu, aby si dával pozor, protože Jana Husa pro pravdu upálili ...

Na pavlovské vyhlášené podzimní trhy jsme dorazili něco po poledni.

Hned, jak jsem vystoupila z auta, přihrnuli se ke mě dva postarší manželé. Ošátkovaná šedesátnice v dlouhé květované sukni a kabátku s ovčím límcem. Po jejím boku se krčil strejda v černé rádiovce a montérkách. Žena, pravděpodobně ta kurážnější a hovornější z celého páru, mi řekla, že její muž se na mě dívá pravidelně v televizi a, že se na mě chce podívat i teď, jestli ve skutečnosti vypadám, jako na tý vobrazovce... A bodře dloubla do manžela, aby taky něco řekl. Pod nátlakem své manželky se mě zeptal, jak se mi tady líbí. Dala jsem si předsevzetí, působit na své diváky pozitivně, za každou cenu, vždy a všude. Řekla jsem pokrytecky, že tahle akce je celá absolutně super, ačkoli jsem měla plný obličej sněhu, zimou necítila nohy a kdyby celá tahle akce nebyla, mohla jsem mít volno a sedět doma stejně, jako mí drazí kolegové.

Takhle jsem se domů vracela až za úplné tmy. Hlavně, že už nesněžilo, zato mrzlo až praštilo, souseď Borovec na zahradě dosypával krmítka ptákům. Kolem nohy se mu lísal tlustý mourovatý kocour.

"To si pochutnáš Macíku." pohladil kocoura po hřbetě a zašel do domovních vrátek.

V uších mi zněla melodie "U stánků na levnou krásu" a hlavně ta pasáž, kde se zpívá o tom, že den uteče, jak večerní zprávy. Zvláště teď na začátku zimy mi tak dny utíkaly.

Vánoce 2004

Všichni mí kolegové si vzali dovolenou, zůstala jsem sama ve vymrzlém studiu, šéf těsně před Vánoci vypnul topení, aby ušetřil. Seděli jsme tu v bundách, spolu s kameramanem, který na tom byl podobně. Tvořili jsme tu „Akční tým“, jak to nazval šéf, aby nám to nebylo líto a připadali si důležitě. Byla jsem našťvaná a zuřila pak ještě víc, když Čestmírovi zazvonil služební telefon a já věděla, že je to šéf a šéf vždycky znamenal neočekávané problémy. Když dotelefonoval, řekl mi, že Simona chce, abychom jí natočili nějaký rozhovor, že si jej od ní vyžádala centrála, ale ona, že má bohužel zrovna dovolenou a tak, že to mám udělat já, která dovolenou NEMÁM! Protože Simona si jí prostě na šéfovi vybrečela, a oběma nám jí dát nemohl.

To už byl vrchol. Vzbouřila jsem, připadala jsem si vrcholně zneužitá a tak jsem začala ječet, že pro centrálu nic točit nebudu, nemám to v popisu práce. Vzápětí zazvonil telefon mě. Uviděla jsem Simonino číslo a hovor rovnou típla.

"Tak se s ní alespoň domluv." řekl mi znechuceně Čestmír a vyfoukl kouř z cigarety. Naše žabomyší války jej zřejmě dost otravovaly.

"Ani mě nehne, s ní se totiž na ničem domluvit nedá, jen kouká, jak by každého využila a aby jí to moc nestálo." Vztekala jsem se jako malé, umíněné děcko. Čestmír obrátil oči v sloup, protože mu opět zazvonil telefon, rovnou mi ho podal

"Šéf, chce s tebou mluvit."

"Dala vám Simona nějaké instrukce k tomu synchronu, co jedete točit?" zeptal se mě, jako by se nechumelilo.

"Ne, tudíž vo tom nic nevím a nebudu to dělat. Stejně to není moje práce..."

"To je jenom hrubáč a ten, může točit každěj..." řekl mi na to šéf a to slovo každěj mě popíchlo k nepřičetnosti. Vyžírat takovýchle věci, co může dělat KAŽDEJ, tak na to jsem jim dobrá. Místo výmluv a slůvka nemůžu, jsem začala používat slůvka nechci a nebudu.

"Když teda nechcete, tak to teda nedělejte a běžte do prdele". Změnilo se i jeho jednání, ze slušňáka na drsňáka a vzápětí zavěsil.

To mě drobet překvapilo, protože jsem snad nikdy neslyšela intelektuála jeho kalibru mluvit takhle sprostě. Zdálo se, že mu fakt ruply nervy.

Dostala jsem bůhví proč strach.

Na to posláni kamsi, jsem neměla žádný svědky a on by mi to mohl strhnout zase z platu, jako, že jsem odmítla pracovat. Tak jsme na ten krajský úřad nakonec jeli. Zástupce hejtmana jsme vytáhli z nějaký porady a když už jsem mu podávala mikrofon, zazvonil mi zase telefon. Volala mi Simona.

"Hele, šéf mě vytáhl z dovolený, abych prej si ten synchron natočila sama. Já ale nemůžu, mám auto v servisu a nemám se tam jak dostat..." řekla jsem jí na to, aby si buď vzala taxi a nebo letadlo a zavěsila jsem.

Čestmír si ještě venku dělal nějaké záběry budovy, ale zrovna do ní nechodili žádní lidé a tak mě požádal, jestli bych mu do těch dveří nemohla projít alespoň já, tak jsem prošla a on natočil moje záda.

Když jsme se vrátili, šéf na mě samozřejmě nemluvil. Já se dál o ten materiál odmítla starat. Tak šéf zabalil kazety a do kolonky, kde se mělo vypsat jméno redaktorky, napsal Simonino jméno.

Druhý den jsem přišla do studia, Simona už tam seděla a oznamovala mi, že mi ten rozhovor odvysílali i s těmi obrázky, jak procházím dveřmi Krajského úřadu. Oznamovala mi to slavnostně, jako velké triumpf, že celý národ v České republice, mohl vidět moje pozadí ve večerních zprávách. Po třech letech práce v regionální televizi a pětiletém studiu na fakultě žurnalistiky, to byl vážně úspěch. Nepochybně začátek mé závratné mediální kariéry.

Můj výraz jí trochu zchladil.

"...taky jsem viděla tvoje včerejší vysílání..."řekla po chvíli "...no to, co jsi tam předvedla... to já bych zvládla za půl dne a nestěžovala bych si při tom, že mám moc práce, jako ty."

"Jenomže, já na rozdíl od tebe nejsem nejlepší" řekla jsem jí se semknutými rty.

Samozřejmě to ve své samolibosti nepochopila.

"Proč se teda taky trochu nesnažíš, abys byla nejlepší?" zeptala se mě s docela vážným ksichem.

Rozhodla jsem se jí ignorovat, zapnula jsem si počítač

"...hele, a co je na tom pravdy, že tě včera šéf poslal do prdele?" rozhodla se dloubat dál, byla už taková.

" Ne, neposlal mě do prdele, ale ptal se mě, jestli nechci zvýšit plat." řekla jsem jí na to, ať jí má co vrtat, v tý její peroxidem odbarvený kebuli. Koukala se na mě zmateně, i ten škodolibý

úsměšek jí na chvíli zmizel.

Odpoledne jsem pak musela dělat standap k magazínu, podívala jsem se na sebe do zrcadla a zjistila, že se nedokážu usmívat a zároveň jsem si uvědomila, že bych se asi měla usmívat. Lidi, co přijdou unaveni z práce nebude vůbec zajímat, jaký jsem dnes měla den, ani to, že byl docela na houby.

Ještě před tím mi Simona řekla, že šéf přemýšlí o tom, že mě z téhle práce vyhodí.

Ona prý se za mě přimlouvala, že mě tady potřebuje...

Potřebuje, aby jí tu někdo dělal vola, blesko mi rychle hlavou. Tato myšlenka zabránila tomu, abych projevila jakoukoli vděčnost. Řekla jsem jen, že to nemusela.

"Hele, já se s tebou chci domluvit...".

...áááá... už je to tu zas, pomyslela jsem si. Tentokrát v závěsu následoval dotaz, jestli bych jí nedala svoje dnešní téma.

Zůstala jsem na to zírat jak vyvoraná...Cože!!!

To téma jsem už měla připravené a vymyšlené, jen je jít nazočit a pro dnešek hotovo. Dělal jsem na tom od rána a dát jí ho znamenalo hledat si nové a pak znova vymyslet, připravit....A to jen proto, že princeznu nenapadá nic vlatního, nebo se jí spíš nechce nic hledat.

Drsně dyndala a pořád se ohrazovala tím, že se semnou chce domluvit, že mi taky dává témata. Musela jsem uznat, že je to pravda, ale také jsem jí musela připomenout, že mi dává převážně témata, které sama nechce.

"To není pravda" ohrazovala se .

Nebyla zvyklá na to, že jí lidi říkali né, ale rozhodla se jednat po dobrém.

"Tak by jsme to mohli dát dohromady... třeba společně."

Jinými slovy, abych já jí řekla, to, co mám vymyšlené a ona to použila a byla hvězda.

Zavrtěla jsem hlavou.

Simona našpulila pusy a chtěla dál ukecávat, ale nejednou zazvonil telefon a ona sáhla po sluchátku.

Podle toho, jak znervozněla jsem odhladla, že volá někdo z centrály.

„...tečku..., samozřejmě vám něco vybereme...Nemáte zač, samozřejmě, bude to perfektní....Nashledanou...“

Zavěsila a posadila se zpátky ke svému computeru.

"To byl Maďáč,..."

řekla mi důležitě

“... chce nějakou tečku do vysílání a mě vůbec nic nenapadá". Začala si namotávat blondáté vlasy na prst, zvedla se a šla do střížny. Chvilí se tam hrabala v kazetách a pak neomylně vytáhla tu mojí.

Pustila si to, co jsem právě dodělala a pak ten komentář celý opsala, našla si k tomu ještě pár drobností na internetu a měla hotovou tečku pro centrálu. Lakovala si u svého stolu nehty, vrcholně spokojena sama se sebou. Studiem se nesla nasládlá vůně acetonu.

„Hele...jak tě ten komentář napadl, mě by v životě nikdy nic takovýho nenapadlo.“zeptala se mě a pak si neopatrně ukápla růžovou perleťovou tečku laku na černé kalhoty, konečně měla tu pravou tečku o kterou se dnseka celý den snažila. V panice si tečku snažila setřít, ale vyrobila z ní akorát felek jak prase, který rychle zasychal. Nepříčetně zaryčela a odeběhla do přilehlé kuchyňky. Ten růžový flek na černých kalhotách jsem jí v tu chvíli škodolibě přála a brala jsem to, jako zásah vyšší moci. Po každém dobrém skutku přece jen následuje spravedlivá odplata.

Únor 2005

Bára byla povolána do Prahy.

Bude dělat přímo na pražské celoplošné televizi. Denně jí, v osm večer, uvidí miliony občanů našeho státu. Splnil se jí sen všech regionálních redaktorek. O Báře se ale říkalo, že jí to zařídil šéf, poté co se mě zastala, měla s ním značné problémy a jemu bylo nejspíš hloupé jí jen tak vyhodit. Bára byla přese všechno velmi dobrá redaktorka a navíc podle starých drbů jeho milenka. Praha je pro tyhle holky jakousi nejvyšší metou. Pracovat v Praze, jedno kde, jako uklízečka, prodavačka, hlavně v Praze. Holky z vesnic, takhle uvažují. Jednou se mě ptala Tereza, proč já jsem se vrátila z Prahy. Snažila jsem se jí vysvětlit, že tam pro mě neměli práci, bez nejméně čtyřleté praxe a patřičných známostí, je těžké něco sehnat, a já jsem chtěla dělat, to co jsem vystudovala. „To já, kdybych v Praze začala drápek, tak už bych se sem v životě nevrátila“. Namítla jsem, že má tu možnost, každá má možnost si to zkusit, odejít za velkým snem, udělat v Praze velkou kariéru a nakonec skončit, jako řadová prodavačka ve velkém supermarketu. Protože v Praze na vás absolutně nikdo nečeká, nikdo není zvědavý. Musíte si sehnat rychle byt a práci, práci jakoukoli, aby jste ten byt mohli zaplatit a po zaplacení bytu si můžete jít sednout akorát tak do Stromovky, na nic jiného vám už nezbude. Žádné nakupování a vyhlášený pražský noční život, akorát tak houby s voctem.

Ve studiu se zase slavilo a zase byly rychlé špunty a slané tyčinky, akorát, že se to nezvrtlo v pokutování, protože Bára se s námi chtěla rozloučit ve velkém přátelském duchu. Odešla Bára a také na služebním autě pneumatiky. Vzorek už byl sjetý až na plátno a Čestmír s tím odmítal jezdit, hlavně za deště. Šéf si to na dvorku prohlížel v předklonu, jakožto šetrný člověk, nechtěl pochopitelně kupovat nové. Vyřešil to tak, že si raději koupil nové pneu do svého soukromého Favorita a ty staré gumy namontoval do naší služební Toyoty.

Samozřejmě, že se gumy z Favorita na kola Toyoty nevešly.

O tom, že tam nepříčetně dřely ani nemluvě a auto za jízdy dělalo nehezké "Fřu,fřu,fřu" při každém otočení kola. My, co jsme seděli uvnitř, jsme se především obávali, aby při každém sebemenším zhoupnutí pneumatiky nebouchly.

Jednou tím autem jeli natáčet Čestá a Simona, chytili je policajti, hned někde kousek za městem, na hlavní. Samozřejmě z těch kol byli úplně v pánu a dali jim pětikilovou pokutu. Když to Čestmír předložil šéfovi na stůl, ten řekl, že on nic platit nebude, že se neměli nechat chytit. "Za chyby se hold platí..."

Simona přišla po víkendu velmi rozjařená. Ve střížně nám ukazovala svůj nový tělový gel s flitry a vyprávěla, kde jej všude měla natřený, na sobotním plese. Bylo mi to najednou líto. Uvědomila jsem si, že co dělám tady, nikdy jsem na žádném plese nebyla, dokonce ani s kamarádkou na kafi, tahle práce mě ubíjela a pohlcovala všechnu mou energii, bylo těžké si to připustit, ale bylo to tak.

Uvědomila jsem si, že jsem tady úplně přestala žít a bylo mi z toho neskutečně smutno. Raději jsem si šla nastavit kazetu, ale Simona mě nechtěla pustit na stroj.

"Jdi vedle, né."

"Vedle jsou zákazníci na reklamu a já jedu za pět minut natáčet, ty nikam nespěcháš, máš už dotočeno". Namítla jsem, ale ona začala stroj bránit vlastním tělem.

"Nepůjčím ti ho, i kdybych ho měla rozmlátit."

Řvala tak, že to muselo být slyšet až do druhé místnosti, kde seděl šéf se zákazníky. V tom se do toho vmísil Tomáš, který se do našich věcí pletl málokdy.

"Pust jí tam, dyť vona si to jen nastaví." řekl nekompromisně.

"Jó, a má tu zprávu alespoň obvolanou, když si chce nastavovat kazetu."

Musela jsem přiznat, že zprávu obvolanou nemám, ale také mi to přišlo zbytečné, protože se jelo natáčet nějaké vystoupení žáčků místní základní školy.

Když jsem Simoně řekla, že to ani obvolávat nebudu, hejkala na mě, že to není možný, někam jet a ani si tam nezavolat. Snažila jsem se jí vysvětlit, že je něco jiného jet natáčet zaneprázdněného hejtmana a nezavolat mu předem, ale tady..., učitelky budou jediné rádi, že se uvidí večer v televizi. Jenomže Simona teď přebrala místo vedoucí vysílání po Báře a z té pozice na mě začala nepříčetně a bez kontextu řvát:

„Tak ty budeš takhle dělat vostudu jó..co by na to asi řek šéf“

„Zkus se ho zeptat.“, vpálila jsem jí našťvaně a šla si kazetu nastavit vedle.

Když jsem vešla do vedlejší místnosti, ten muž z reklamy se tvářil značně rozpačitě. Řekl, že nerad obtěžuje a když jsme přijeli z natáčení, Simona byla hrozně milá

" Pojdme se zase bavit normálně.... Mě už to přešlo.... Jak se vám natáčelo...?"

"Hm, ale mě to nepřešlo, a navíc jsme tam nenatáčeli ale dělali vostudu...." řekla jsem jí stroze.

Rozhodla jsem se, že už se s ní nebudu nikdy bavit. Jen ty nejnmutnější pracovní věci, ale kamarádky z nás rozhodně nebudou.

Mezi náma je od teďka nepřekonatelná zeď.

Simona jela hned druhý den ráno natáčet nějakou havárii na mostě, asi dvacet kilometrů odtud.

Ten most se zrovna opravoval a směly na něm jezdit jen kamióny, do několika málo tun, jenomže tam vjelo nějaké těžší auto, plech z mostu se vymrštil a prorazil mu nádrž. Úniku nafty bylo zabráněno, takže se vlastně nic moc nestalo.

Za pět minut byli zpátky, ale Simona se tvářila, jak by právě natáčela zkázu Pompeí. Sotva přišla do střížny zeptala se mě, jestli může do komentáře napsat, že se to stalo na křižovatce mezi Trmicema a Válovem. Trmice jsou od toho místa vzdálené 16 km a Válov asi deset. Takže jsem jí vysvětlila, že toto sdělení bude mít stejnou váhu, jako kdyby napsala, že se to stalo někde mezi Čínou a Francií.

„Hele a nevíš náhodou, do kolika tun se smí jezdit na ten most?“

"Toho sis snad měla všimnout, když si tam byla natáčet..."

"Bylo to brzy ráno, to byla ještě tma..."

Usmívala se na mě, jak měsíček na hnůj.

"...jak to, že to nevíš, když tam tudy denně jezdíš z práce."

"Já tam taky jezdím za tmy, když tady musím bejt vod rána do večera..."

"Hele, ale máš tam blízko určitě nějaký známí, co by se tam došli podívat..."

"Nemám". řekla jsem rozolutně, zatímco ona škemrala dál

"Tak zavolej, alespoň náčelníkovi policie..."

Bylo mi jasné, že se před ním nechce ztrapnil svou nevědomostí.

"No, tak Simono, čím je to vlastně reportáž, tvoje nebo její..."

Vmísil se do toho Tomáš a já mu byla neskonale vděčná.

Simona našpulila rty, probodla jej pohledem a odešla, aby vzápětí přišla, jakoby nic a zeptala se mě:

„Jak se ti líbí tahle věta: Na naftě vznikla škoda...“

Patrně chtěla napsat, že tomu a tomu podniku unikla nafta za tolik a tolik korun...Jenomže k tomu by si musela začít zjišťovat nějaké podrobnosti, což se jí pochopitelně nechtělo. Dostala jsem strach, že když jí to poradím, začne mě s tím otravovat. Začne chtít, abych jí ty informace obvolala, tak jsem jí řekla, že ta věta je naprosto dokonalá a Simona se nadmula pýchou a odešla zpět ke svému počítači.

Začala jsem vážně přemýšlet o podání výpovědi. Dříve než mě vyhodí, jak už dlouho vyhrožujuj. Vždycky je lepší začínat znovu s pocitem, že jsem odešla, než, že jsem byla odejita.

Permanentně pročítám inzeráty volných pracovních míst.

Na jednu adresu dorazím osobně, je to stanice soukromého, nezávislého rádia, ale pozdě, zarostlý muž, v odrbaných džínách a vytahaném triku, který na první pohled působí dojmem, jeskynního lovce z pravěku mi řekne, že místo už je bohužel obsazené. Tak si alespoň v Levných knihách, dole v baráku koupím Dějiny surrealismu.

Před knihkupectvím potkám Tomáše, kniha je alespoň dobrá záminka, jak odpovědět na jeho všetečnou otázku, co tu dělám. Nechci, aby všichni věděli, že si hledám nové místo.

Tomáš mi akorát řekne, jak můžu číst takový blbosti a dál se nevyptává. O polední přestávce si knihu prohlížím.

„Co to máš“?

Nahlédne mi Simona přes rameno.

"Dějiny Surrealismu".

Vidím ten její úšklebek na tváři, jako bych byla méněcenná, že jsem si nekoupila "Večery pod lampou."

"Proč si kupuješ takový knížky?"

Pokrčím rameny

" Polovina tý knížky je o Toyen a tu já miluju."

"To já ani nevím, kdo to je, mě takový blbosti nezajímají." Řekne mi s hrdostí.

"To já jsem si koupila novej telefon. Měla by sis koupit taky novej."

Podívá se s opovržením na můj deset let starý černý mobil, kolegy přezdívaný briketa.

Přistrčila mi nad stránky se Surrealistickými obrázky, placatý, zlatý, hnusný, nejnovější model Nokie.

„No, tenhle byl v akci, normálně ta akce trvala jenom do pondělka...a mě o ní řekl Míša...Jo, hele mohla bys jet večer na tiskovku, já mám s Míšou rande...“

Než jsem stačila cokoli namítnout, vysmahla ze studia rychlostí blesku, i se svým novým telefonem.

Seděla jsem na tiskové konferenci do pozdního večera a docela se nudila, pozorovala soustředěně tváře kolegů novinářů. Zaujal mě jeden, s obličejem ostře řezaných rysů,

podobné mají svatí na starých freskách. Byl odněkud z Mladé fronty. Aniž bych vnímala, co se tu zrovna řeší, myslela jsem na to, jak strašně Simonu nenávidím. Nejméně stupeň deset, na stupnici soukromého Nenávistoměru. Nenávidím,...a nebo jí závidím? Že si koupila nový telefon, že má rande, chodí na plesy... Ano, to mě štve asi nejvíc, že nežiju. Nemám chlapa, ani rande a sedím na přiblblý, nudný tiskovce, za okny už padla černo černá tma. Není to vlastně Simona, koho nenávidím, jsem to já sama, prázdnost ve mě.

Z tiskovky jsem přišla domů pozdě večer a nechtěla, aby na mě někdo mluvil.

Po chvíli za mnou do pokoje přišla matka a když viděla, jak zhrouceně sedím na posteli, chvíli se na mě dívala a pak řekla ustaraně.

„Měla by ses na to vykašlat, na takovouhle práci...Za takový peníze a seš tam takovejch hodin. Anča mi říkala, že to je málo, co bereš a nechtěla mi to věřit. Byla tady dneska pro vejčička a ptala se mě kolik máš, když jsem jí to řekla, tak povídala:No to mi teda neříkej, že v televizi nejsou peníze....“

"Jsou, ale vždycky je tak nějak sebere někdo jinej..."

pokývala jsem hlavou

"...ale o to by ani nešlo, štvou mě tam i jiný věci...a tobě by nevadilo, kdybych odešla, kdyby ti pak pan Adámek už neříkal:To seš ráda, že máš holku v televizi, vid'...?"

Máma na mě udělala obličej, jako, že jsem úplně blbá.

"Jako by mě na takových věcech někdy záleželo... Já jen chci, aby ses úplně nezničila."

Poslední dobou velmi špatně spím.

Pravidelně se probouzím ve čtyři, někdy i ve dvě v noci a znovu už nezaberu. Myslím na svou práci, pak vstanu a jdu k oknu, hledím do tmy a znovu myslím na svou práci. Nenávidím to tam a mám hrůzu z toho, že tam budu muset zase ráno.

O víkendu, když mám volno, naopak spím výtečně, kolikrát usínám neodlíčená, oblečená.

Jakoby o víkendu ze mě opadávaly všechny starosti.

A v pondělí se to zase zlomí.

Tentokrát jsem spala, po dlouhé době, více než dvě hodiny v kuse, pak mi zvonil mobil.

Simona mi radostně oznamovala, že jsem byla zase vidět na celoplošné televizi. Neměli totiž jinej obrázek Krajského úřadu a tak zase použili moje záda. Nevím, co je na tom tak šťastného, já bych rozhodně kvůli tomu nikomu nevolala v jedenáct v noci.

Takže jsem na to zareagovala zase jen tím svým lhostejným

„Hm“

a zavěsila.

Také mi začíná čím dál tím víc vadit, že mě lidé na ulici, oslovují. Začala jsem zoufale toužit po tom, být nikdo.

Už jsem si nemohla jít ani nakoupit do obchodu, když jsem si šla minulé pondělí koupit do drogerie obyčejný šampon, prodavačka mi jej pomáhala vybrat, ochotně mi odšroubovávala jednotlivé uzávěry... Profesionálně mi sdělovala, po kterých se vlasy jak rozčesávají a přitom jsem sálem pozorovala, že hoří nedočkavostí, až se mě konečně zeptala:

„Vy musíte mít strašně zajímavou práci...?“

Polkla jsem naprázdno.

„Hm...“

„Jezdíte taky k vraždám...?“

Pokrčila jsem lhostejně rameny.

„Hlavně k bouračkám..., hlavně kolegyně...“

Prohodila jsem bez valného nadšení.

Naštěstí mě zachránila další zákaznice. Naneštěstí paní ředitelka výchovného ústavu...

Rychle jsem se otočila k ní zády, předemnou zrovna police barev a laků. Chvíli jsem do ní zírala a pak se rychle, nepozorovaně začala vytrácet ven...

Venku na chodníku, ale stojí pan Vanča se psem jezevčíkem, radostně se na mě zašklebí

“...Ááá, naše televizní hvězda, jak pak se máš?“ Oslovení „televizní hvězda“ mě zasvědí po celém těle, jako by na mě zrovna skočila kopřivka. Rychle se rozhlédnu, jestli to neslyšel nikdo další. Pak se pokusím o úsměv, na jeho otázku odpovím, že se mám samozřejmě výtečně.

Jaro 2005

Jela jsem do práce ranním vlakem. Už se rozjížděl, když se v dálce mihla bílá, umouněná čepice.

„Jé... je kominík, budeme mít štěstí!“ Volala průvodčí, vykloněná z okénka, ve větru jí vlály vlasy s pod modré lodičky, bylo zase slunné a teplé jaro.

Zaskřípěly brzdy, vlak maličko přizastavil a on naskočil. Průvodčí, smějíc se, podala mu ruku, aby jej vytáhla nahoru, do schůdků. Nahoře pak kominík těžce oddychovat.

„Fuj, takovýhle kopce, to už není pro mě!“

Pak si všiml, jak si průvodčí otírá ruku o kalhoty.

„Umazala jste se, ukažte?“

„To je dobrý... To nic není...“

Zazubila se na něho.

„...to je pro štěstí...“

Škoda, že jsem si to ráno na něho také nesáhla, štěstí by se mi ten den hodilo, jako sůl. A nejen mě, štěstí by se bylo hodilo i těm ekology zachraňovaným žábám a koneckonců i tomu řidiči kamionu. Zkátko kominík nekominík, byl to smolný den.

Simona, rozjařená, hned ráno všem sdělovala zážitky z večerního natáčení... přenášení žab přes silnici ekologickými aktivisty z hnutí Duha.

"...a Čestmír se mě ptal, jestli budu mít taky v komentáři něco o tom, že to ekologové dělají, aby ty žáby nezajelo auto, a já mu řekla, že tam chci dát větu: Mnoho z nich při přechodu přes silnici přijde o život.... Čestmír řek tedy tomu redaktorovi z Český, jestli by teda nevzal auto, že on mu položí jednu tu žábu pod kola a budou mít pod tenhle komenters perfektní ilustrák... , a ten s tý Český to považoval za bezva nápad a řekl svému kameramanovi, aby si to taky natočil a pak sedl za volant a Čestmír mu položil pod kola tu žábu...bylo tam ale děsně blbý světlo, šestkrát jsme to museli přetáčet...No, co žab tam bylo dost..."

Simona se smála na celé kolo, řekla jsem, že jsou hovada, ale Simona se s dotčeným výrazem bránila, že to ona prý né, že to bylo celé vlastně Čestmírův nápad.

Ohlasy diváků, na přejetou žábu, na sebe nenechaly dlouho čekat. Simona našla na internetu dopis rozhořčeného diváka, který psal, že reportáž, jako taková, znevažovala práci ochránců přírody, že by se redaktorka měla místo přejíždění žab, zaměřit spíše na celkový obsah reportáže....atd...atd.

Simona se tomu strašně hurónsky smála, ale jen do té doby, než zjistila, že kopie tohoto dopisu byla poslána také na pražskou centrálu.

Najednou přiběhl do kanceláře šéf a volal, že máme konečně smrtáka a volal to téměř radostně. Řekl Simoně, aby to s ním jela hned natočit. Až později jsem se dověděla, že chvíli před tím, selhali v zatáčce brzdy přeplněnému kamiónu a on to napálil rovnou do baráku.

Zabil nejen sebe, ale i dva lidi, co šli zrovna po chodníku. To zbořeníště tam bylo ještě dlouho po tom a lidi k němu neustále přinášeli květiny.

Simona měla exkluzivní vysílání na obou celoplošných kanálech, se stendapem. Na obou kanálech proto, že šéf, konkurenci, co nabízela na druhý kanál, v jedné nestřežené chvíli sebral kameru a vymotal z ní kazetu i s natočeným materiálem.

Šla jsem potom kolem toho místa a viděla, jak z ukrojeného štítu trčí všechny poklady starých púd. Kýčovitě dětské mávátko, ve tvaru květiny. Pozůstatek slavné prvomájové éry. Část bicyklu, hřbitovní koše, krabice s vyplazeným jazykem víka, plná starých hadrů. U papundeklem zakryté díry, pod nalepeným partem jedenáctileté dívky, která šla zrovna kolem do školy, se dál kupily květiny, někdo dal i plyšového koníka, který teď, po včerejším dešti, vypadal rozměkkle a schlíple.

Všechno to tu jen tak trčelo a vlálo, v mrtvém tichu, který rušilo jen šustění celofánů na kyticích.

Pozvánku na výstavu kaligramů k nám do studia přinesl sám mistr Vstoupil a říkal, že jedině naše televize jej může zachránit, od zoufalého nedostatku návštěvníků. Simona řekla rovnou, že to nechce, protože jí to připadá málo akční. Tak jsem si tu pozvánku vzala já.

Mistr Vstoupil nevěděl nejdřív, jak by mi poděkoval. Další týden jsme si vyměňovali esemesky s tím, že ty jeho byly čím dál důvěrnější, až mi v pátek ráno Tereza přinesla dopis, samozřejmě v rozlepené obálce, z ní na mě vypadl kaligram v podobě srdce složeného ze slova láska.

Rozhodla jsem se, že mu tu výstavu vyprodám. Jenomže to se líp řekne než udělá. Ze stěn na mě hleděla spousta zasklených vytrýnek, s nonsenzouvou poezií. Viděla jsem se v nich, jako v zrcadle. Jak sem ovšem dostat diváky Planety Nova, to jsem opravdu nevěděla. V jedné zasklené vytrýnce jsem objevila kaligramem potištné dámské kalhotky. Ta báseň se jmenovala Koitus a já jsem si usmyslila, že celou tu reportáž udělám o těchto dámských kalhotkách. Za těch několik málo let v televizi jsem pochopila, co lidi nejvíc zajímá a přitahuje- krev a sex. Ukážu Simoně, že i tohle téma se dá udělat akčně. Básničky na dámských kalhotkách – potáhnou se sem úchyláci ze širokého okolí.

Když jsme pak reportáž odvysílali, byla jsem se svou prací pět minut absolutně spokojená. Bude to bomba!

Pak ale zazvonil telefon a na druhé straně se ozval naříkavý hlas mistra Vstoupila. Překvapilo mě to, čekala jsem výbuchy nadšení a on vypadal, že bude každou chvíli brečet. Dostavilo se neblahé tušení, že jsem něco po...kazila a to tušení se vzápětí proměnilo v jistotu. Upřímně jsem zalitovala, že se kdy seznámila s takovým samolibým tupcem, jakým mistr Vstoupil bezesporu byl.

Lkal mi do sluchátka, jak jsem zkazila všechno hezký, co bylo mezi námi,...Je učitelem v dívčí internátní škole, kam chodí slečny z nejlepších rodin... a za to, že tiskne básničky na dámské kalhotky, bude zcela určitě vyloučen....volal mi a stále opakoval, že teď je psanec, že jsem mu zkazila, to co léta budoval a, že jeho kariéra je jedním slovem v pr...

Chtěl abych se cítila hodně mizerně a dělal to hodně dobře.

Snažila jsem se ho utěšit, vedení jeho školy snad není docela natvrdlé a pochopí rozdíl mezi uměním a znásilňováním děvčátek v parku. Malíři přece běžně malují akty nahých slečen a nikdo je za to neperzekuuje. Nejsme přece už dávno ve středověku. Jenže všechno, jak by házel na zeď hrách, a mistr Vstoupil dál mlel tu svou, o tom, jak jsem jej zničila.

Hned druhý den ráno, když jsem zapla mobil, čekal na mě nový nášup srdceryvných zpráv. Bohužel už ne v zamilovaných kaligramech.

"Nemohu spat, Vas dokument srazil oblíbeného a pracovitého kantora na kolena. Jako když se presolí dort.Vedeni školy se ke mne chovalo vzdy korektně. Vase reportaz me uplně odrovнала,

znemožnila před, vedením školy a zaradila vás na stranu lidí, kteří dokáží někomu, kdo by za něj dýchal, uskodit. Jsem společensky znemožněn! Chlubil jsem se mezi kolegy vašim dokumentem a ráno budu pokorně a poraženěcky klopat zrak. To, co si mi nepřátele prali jste udělala za mě. Vaše reportáž ustkne člověka jako hád a stává se smrticí, již nikdy nepoužitelnou věcí. / to ještě neví, že to opakujeme ve víkendovém vysílání./... vím, že díky vám přijdu o svoji milovanou práci a pro mě zdroj obzvy. Ublížila jste někomu, kdo si vás oblíbil, možná se i do vás zamiloval, kdo vám chtěl být celý život oporou, zkratka pohodový a ferový člověk. Jako chlap v sobě polykam slzy, neboť vše co bylo hezké a nadherne a slibně se rozvíjelo náhle umřelo. V životě jsem se musel utkat s ledascím, ale že mě zabije ruka toho, koho člověk miluje a pomáhá mu, s tím jsem nepočítal. Nemám, co bych dodal, mám před sebou existenční problém, jsem společensky jako učitel odrovnán, od včerejška je to pro mě prokletí..."

To byl vrchol, co si vlastně o sobě ten samolibý blb myslí. Je to snad moje chyba, že píše sprostý básničky na dámský prádlo.

Naštvalo mě to tak, že jsem mu odepsala: "Jo, život je někdy svině!" a na to mi přišla odpověď: "Bohužel někdy i lidé."

Snažila jsem se mu zavolat a požádat její, aby už mě dál nebombardoval blbejma esemeskama, protože jsem to celé nemyslela zle a navíc, už se s tím stejně nedá nic dělat.

Dovolala se mu na pevnou linku do školy, až napotřetí, po představení jsem v telefonu uslyšela jemné cvaknutí a pak už bylo jen ticho.

Po víkendu, o té výstavě psaly všechny noviny. Psaly, že je tam neustále plno, že je velice těžké sehnat vstupenku, že je to po dlouhé době, kdy se na výstavu nonsenzového umění přišlo podívat tolik lidí, zejména pak mladých...

Cestou na autobus jsem ve městě potkala mojí bývalou spolužačku ze střední školy.

S kočárkem!

Nikdy jsme se moc nebavily, ale teď se ke mě hrozně hlásila.

"Hele já tě denně vídám v té televizi, no řeknu ti, ty jsi udělala kariéru. To musí bejt hrozně dobrej pocit, vidět se takhle na obrazovce, co...?"

Pokrčila jsem rameny

"Já se na to nekoukám....!"

Chvíli na mě nechápavě hleděla...

"....A co prachy, ty tam jsou asi velký co, počítám, že těch 40 máš, co?"

"Mno..."

"Nic mi neříkej, já vím, že se nechceš chlubit, tys byla vždycky taková skromná....a kdy se budeš vdávat, já vím, že tě teď chlapi obletují jak vosy, když tě viděj v té televizi...?"

"Jistě, každý den mi chodí padesát milostných dopisů..." zvláště poslední dobou, chtěla jsem dodat, ale nedodala...

Otevřela pusu dokořán, v některých situacích nejsou zřejmě lidi naladěni na humor. Raději jsem toho nechala.

Léto 2005

Zůstala jsem teď ve studiu skoro sama, všichni si vzali dovolenou. Šéf proto přijal dva brigádníky. Holku po střední škole, co chce jít po prázdninách na uměleckou vejšku. Ta hned po první poradě řekla, že to tu asi celý ten měsíc nevydrží... A kluka, jehož otec byl nějaký šéfův známí. Šéf jej tím pádem všude prosazoval. Byl tam sotva 14 dnů a už mohl točit pro pražskou centrálu.

Strašně mě ten protekční blondáček štvál. Kariérista, co si myslí, že dodá dvě reportáže na centrálu a hned ho tam vezmou. Vyprávěl, že chce za každou cenu do Prahy, že tady, v týhle díře, už je to k nevydržení. Dorazila mě pak šéfova zpráva, že v naší televizi zůstane asi déle, než jen na brigádu...

Usilovně jsem přemýšlela, co mu provést, a nakonec jsem na to přišla.... Povím mu pravdu o tom, jak to v téhle firmě chodí. S pokutama, s vejplatama... Zabralo to, řekl hned druhý den šéfovy, že moc lituje, ale stálou smlouvu mu nepodepíše.

Šéf jej dlouho přemlouval, protože v jeho osobě viděl mizející dotaci z pracovního úřadu.

Ale on mu řekl, že nehodlá pracovat ve firmě, kde za každý prd dostane pokutu ve výši půlky svého platu.

Vím, bylo to zbabělé, nepřiznat se, když si nás pak šéf zval po jednom do kanceláře a ptal se, kdo blondáčkovi podal jisté důvěrné informace a tak poškodil know how celé firmy.

Řekla jsem jen, že mu možná nemusel nikdo nic říkat, že mu možná stačilo, když viděl ten chaos kolem a šéf se na mě naráz rozeřval, že bych si první měla urovnat chaos ve svých reportážích a zařídit, abych v nich měla vždycky rozhovory a aby dávaly vždycky smysl...

Další brigádníky už nepřijal, protože se z dovolené vrátila Simona.

Jeli jsme spolu natáčet, protože jsme měly obě domluvené reportáže ve stejném městě. Čekala jsem na zadní sedačce našeho služebního auta, až dotočí a krátila si čas čtením časopisu. Tu se najednou na mé straně otevřely dveře a vzápětí mi zastínila obzor i časopis Simonina černá kožená bunda.

"Podrž, já jdu dělat standap" řekla a zase odskotačila vesele pryč. Vylovila jsem z pod bundy ruce s pomačkaným časopisem a bundou vztekle mrštila na volné sedadlo přede mnou.

"Kde mám bundu?" zeptala se, když se vrátila. Aniž bych zvedla oči od časopisu, ukázala jsem na přední sedadlo.

"Nejsem věšák!"

"Ty mě sereš..." oběhla auto a vzala si bundu ze přední sedačky, naklonila se při tom ke mě dozadu .

"...řeknu na tebe šéfovi, že odmítáš spolupracovat..." rvala si vztekle bundu na sebe.

"Klidně mu to řekni. Já mu zase řeknu, že ti chyběj základy slušného chování..."

Simona si dřepala na přední sedadlo a hlasitě zabouchla dveře.

„Vím, že si o mě nemyslíte nic dobrého, ale aby jste věděla, že nejsem úplně zlej, že vám dávám jen samá podřadná témata, mám pro vás něco akčního..." řekl mi jednou ráno šéf, když přišel do kanceláře.

Měla to být reportáž o tom, proč včera nešel, v okresním městě, hodinu elektrický proud.

Volala jsem do elektráren, ale všude mi jenom říkali, že není přítomný nikdo kompetentní a takové ty neurčité řeči, které sice nikoho neurazí, ale ani vás nikam nepřiblíží. Volala jsem tedy šéfovi, že se mě k tomu tématu nechce nikdo vyjádřit.

Ten byl rázem na koni, neumím si prý s ničím poradit, kde kdo mě prý opije rohlíkem...

Taky řekl, že jsem si měla po telefonu nahrát, jak říkají, že tam nikdo kompetentní není...

Měla jsem toho najednou dost.

"Já jsem šéfe nevěděla, co si k těm lidem můžu dovolit, jestli to náhodou nejsou vaši kamarádi, aby to nedopadlo, jako tenkrát... s tou vytunelovanou továrnou..." a šéf se rozvztekal a zavěsil. Zavolala jsem tedy znovu do elektráren zmáčkla knoflík nahrávacího zařízení a nahrála, jak se tam všichni nechávají zapírat. Druhý den hned zrána přišla nahoru Tereza, a se svým obvyklým "Máš malér" mi oznámila, abych šla dolů, že tam na mě čekají nějací pánové z elektráren. Tvářila se dotčeně, že řvou na ní, kvůli mé včerejší reportáži a s očima navrch hlavy to zakončila tím, že nás chtějí žalovat...

Stály tam tři, jako figurky z nějakého špatného filmu. Jeden plešatej, druhej kudrnatej a třetí, celej herec Dočolomanskej. Jako by mu z voka vypad....

Plešatej, kudrnatej a Dočolomanskej na mě hned z čerstva spustili, co prej jsme to včera odvysílali, že prej to nebyla vůbec pravda. Já jsem nejdřív nevěděla, jestli nebyla pravda to, že hodinu nešel elektrický proud a nebo to, že se nám odmítli vyjádřit. Nejvíc je zajímalo, jak jsem přišla pro boha na to, že se při tom nešťastným výpadku" v celým městě zastavil život". Vytřeštila jsem na ně oči, protože teď jsem ale vůbec nevěděla vo čem to vlastně mluvjej. Vzala jsem je nahoru do střížny a řekla stříhači, aby nám tu reportáž ještě jedou pustil. No, a pak jsem se lekla, protože to vůbec nebyl ten komentář, kterej jsem k tomu včera napsala.

"No, tak pánové, tohle já jsem nepsala, za tohle já nemůžu."

"Ale můžete!" ozval se za mnou šéf. "Redaktor zodpovídá za reportáž a jestli nás tady pánové budou žalovat, je to váš problém"

"Nemůžu stát každému za zadkem a hlídat ho, jestli mi náhodou nepředělává komentář, ten kdo to předělal, měl mít tolik slušnosti a zeptat se, jestli to takhle předělat může..." mluvili jsme o někom, ale při tom jsme oba moc dobře věděli, komu asi v tomhle studiu mohla má reportáž připadat MÁLO AKČNÍ.

"Tohle snad nebudeme řešit, tady před pánama..." řekl šéf a jakoby omluvně se usmál na ty tři. Ty se zvolna začali poroučet k odchodu. Z jejich strany to bylo všechno, nikdy nás nezažalovali, nikdy se už našťestí ani neozvali. Zato mezi námi to v šéfově kanceláři mělo zajímavou dohru.

Řval na mě, že by mě, za to, jak jsem nezvládla reportáž o elektrárně, nejraději propustil.

"Tak to udělejte..."

„Dobře máte výpověď...na hodinu...“

Zvedla jsem se a práskla za sebou dveřmi jeho kanceláře. Ještě jsem slyšela, jak z druhé strany na ně dopadlo něco těžkého, asi malé těžítko zlatého automobilu - upomínkový předmět od firmy Škoda Auto. Usoudila jsem, že to musí být ono, neb bylo nejbližší po jeho ruce a k tomuto účelu se báječně hodilo.

Pitomec, pomyslela jsem si.

Doběhli mě ale, to se musí nechat, co. Jak se vlastně dají dělat pravdivé reportáže, jak se dá nezkrášlovat realita. Myslela jsem, že to jde i mezi mými kolegy v regionální televizi, abych po dvou letech odešla o zkušenost bohatší, že hlavou zeď neprorazím.

Psycholog by možná celý tenhle příběh nazval pádem do výchozího bodu.

Někdy máte v životě pocit, že kolem vás vane uragán, odnáší věci, lidi a občas odnese i vaše zaměstnání, bere sebou zkrátka všechno, co mu stojí v cestě..., tedy skoro všechno, ale to co zůstane, tak s tím pak můžete počítat i do budoucna...i napořád...

Co mi zůstalo po téhle zkušenosti...? Nepřekonatelná nechuť k dalšímu budování mediální kariéry. Jenomže jsem si chtě nechtě musela položit otázku: Co budu, po tomto nevyhlášeném úrazu médií, teď dělat?

Únor 2005

Zkouším se vrátit do Prahy. Důvod je prostý. Praha je anonymní. Toužím teď žít někde, kde by mě nepoznával na ulici každý čtvrtý, né, možná každý druhý, a neměl všetečné otázky. Těžko se vysvětluje, proč jsem opustila tak skvělou a lukrativní práci redaktorky regionálního zpravodajství.

Zkusím se teď uplatnit v médiích trochu jinak...

Celá tiskárna, kde pracuji, je jen malá hala, plná hlučných strojů. Většina z nich má prvorepublikové Německo-České nápisy. Vytepaný jsou na zdobných kovových cedulkách-firma Jan Kaub – Taus, je vyrobila někdy na počátku století. Tenkrát si ještě dali lidé práci s tím, aby jiným lidem zpříjemnili práci. Na špinavých, zašlých konstrukcích prosvítají zlaté ornamenty. V dnešní době jsme člověka zrobotizovali, jde jen o výkon, není čas na zlaté ornamenty ani tepané cedulky. Je jedno jak stroj vypadá, hlavně že funguje, má nízkou spotřebu a je levný, když si ho pořizujete. Co nejvíc ušetřit a co nejvíc vydělat to je motto tohoto století. Proto je tu na malé hale natěsnáno deset lidí, většinou Ukrajinců. Smrad z tiskařské černi dráždí sliznice a nutí ke kašli, není tu odsávání ani odhlučnění. Začnou vám slzet oči hned poté, co sem vstoupíte a neslyšíte ještě dlouho poté, co už jste odsud odešli. To vše za osm tisíc čistého.

Nekupte to!

Co nejvíc ušetřit, co nejvíc vydělat...

Minulé úterý majitel tiskárny Dvořák, přivezl veliký balící stroj a časopisy se začaly zatavovat do igelitové fólie. Hala náhle připomíná opiové doupě. Chuchvalce smradlavého karcinogenního kouře se někdy na hale drží i několik dnů. S kanceláří na nás pokřikují, ať si zavřem laskavě dveře, že ten smrad jde přes chodbu až k nim a nedá se v tom vydržet.

Mašiny, které pamatují ještě druhou světovou, občas dělají naschvály, tu a tam uvolní nějaký ten šroubek a pak máte text o půl milimetru posunutý, celé se to pak přetiskává. Někdy i několikrát, což je drahé a zakázky se finančně nevyplácí. Pan majitel Dvořák - slizký, upocený plešoun, přišel na to, že by to mohl dát k náhradě svým zaměstnancům, jako špatně odvedenou práci. Tak si mě jednou zavolal do kanceláře a začal na mě požadovat nějakých padesát tisíc. To by bylo všechno, co jsem tu do té doby vydělala, tudíž, když bych to musela vrátit zpět do oběhu podniku, stala by se ze mě pracovní síla, která mu tu půl roku dělala zadarmo. Chtěl, že mi to bude postupně strhávat z platu a

tak jsem podala okamžitou výpověď. Dívá se na mě zle, výpověď je ale už podepsaná, takže mi, k jeho smůle, ničím dalším nemůže zpříjemnit pobyt.

Holky z Ukrajiny se divily proč odcházím, ony za dvanáct hodin dostávají, to co já za osm, jenomže, kde si za osm tisíc koupím nové plíce.

Duben 2005

Od pana Dvořáka jsem přešla do prodejny potravin Delta, alespoň to nebude žádný vyděračský soukromník.

Peníze stejný a žádný smrady, to je pohoda. Kolega z tiskárny, když přijde na nákup, vypráví, jak se v tiskárně o moje místo popraly Ukrajinky. Tak se sama sebe ptám, jestli nejsem najednou nějaká rozežraná a nespokojená a náročná. Nemluvíme spolu více jak deset minut, druhý den to ví můj úsekový vedoucí, ačkoli ten den měl volno. Zase jsou mi odebírány peníze z výplaty, tak jako v televizi, tak jako v tiskárně. Někdy, když jsem nestihla doplnit regály, podle představ vedoucího, musela jsem dělat přesčas, samozřejmě neplacený...tak snad jedině, že tu nejsou ty smrady. Když jsem protestovala, proti neplaceným přesčasům, řekli mi, že když to stihnu v pracovní době, nemusím je dělat. Tak, to ani kdybych měla křídla. Z jednoho konce regálu není vidět na druhý. Na jedné straně vám kosmickou rychlostí mizí mléko a vajíčka, na druhém konci rohlíky a chleba. Nestíháte a všichni vás udržují v domnění, že jste pomalí. Tak nakonec si začnete myslet, že pomalý jste, ne, že je blbý tenhle systém.

„Proč jsem na tak velkém úseku úplně sama?“

Proč tu není ještě alespoň jeden člověk?“

Ptám se naivně manažerky.

„Myslíte, že se tohle všechno dá stihnout v jednom člověku.“

Nahodí chápavý pohled...

Jednou pana vedoucího potkám na schodech ke kanceláři.

„Kam jdete? Proč nejste na svém úseku?“

„Jdu k panu řediteli...“

„Co, tam jdete dělat?“

Kdybych jednala s ním, tak jako on se mnou, řekla bych mu teď stroze, co je mu do toho. Rozhodnu se ale, že na jeho otázky budu odpovídat slušně.

„Jdu podat výpověď, pane vedoucí.“

Dost se zarazí.

„Toho budete ale litovat, protože, až se to naučíte dělat pořádně,... na mém úseku se lidi mají dobře...“

Jenom pokrčím rameny. Neumím si představit, že bych se na tomhle „úseku“ „naučila někdy dělat pořádně“ a hlavně podle představ pana vedoucího, tudíž se tu někdy měla dobře. Možná do poslední chvíle doufá, že výpověď stáhnu, já přitom poslední den počítám na sekundy.

Září 2005

Z Deltě si odnáším komplex méněcennosti, že jsem pomalá.

Udržovali ve mně ten pocit proto, abych dělala ochotně neplacené přesčasy a nebrblala. Udělali si ze mě stejně levnou pracovní sílu, jako pan Dvořák. Maximální výkon, za minimum nákladů.

Po Deltě nastupuji do potravin P a M. Pat a Mat, jak jsem si to přezdila. U přijímacího pohovoru na mě oba žoviálně mrkají:

„U nás se budete mít dobře, máme tu dobrý kolektiv...“ rozplívá se Pat.

„U nás do kolektivu zapadne každý...“ dodává Mat. A tak jsem se zase nechala ukecat v naivním domnění, že to přece jen, dofrasa, musí bejt někde lepší.

Plat mám stejný, jako v Deltě a tiskárně.

Vedoucí jsou stejní, jako v Deltě /povětšinou prodavačky, které povýšily/ –povýšené, arogantní, direktivní a nepříjemné.

Problémy - hned od začátku.

Vedoucí na mě šteká rozkazy, já se seknu a ignoruju jí, zato mi pak večer v kase, kterou mi počítá, chybí tisícovka. A zase nanovo, rozkazy, ignorace a večer mi zase něco chybí. Za měsíc doplácím, do

kasy pět tisíc. Přibývá mi další komplex, jsem pomalá a blbá. Následuje deprese, a otázka, co budu jednou v životě do pr... do frasa ...dělat? Pak jednou paní vedoucí omarodí a kasu mi počítá starší kolegyně – nic mi nechybí!!!!

Ptám se Mata, jak je to možné. Ten jakýkoli, byť jen náznak nařčení paní vedoucí, zásadně odmítá.

„To byla náhoda.“řekne mi stručně, na vysvětlenou.

Nevadí, nestěžuju si. Hlavně, že tu není smrad z igelitů.

Před Vánoce, z trezoru zmizí 12 tisíc, platit to budeme samozřejmě všichni. Ptám se, proč já, když od toho nemám ani klíče. Nevadí, platí tu všichni za jednoho a....a jeden za nikoho. Každému se strhnou dva tisíce, takže to máme pět tisíc do kasy, kde mi určitě zase bude něco chybět, dva tisíce na to, co zmizelo.... to je sedm tisíc. Zůstane mi z výplaty tisícovka. Nevadí, další tři tisíce na nájem si někde půjčím, to není problém, a pak spokojeně umřu hladý. Dospěla jsem k tomuto závěru stručnou logickou kalkulací a dospěla ještě k něčemu... jsem opět levnou pracovní silou, která to, co vydělá navrátí zpět, do oběhu podniku, k velké radosti jeho majitelů. Začarovaný kruh, ze kterého není úniku, všude to funguje stejně. Rozhodnu se vzbouřit.

První krok: Řeknu stroze Patovi, že dva tisíce na ukradený trezor platit nebudu!

Druhý krok: Budu si na tom trvat stůj, co stůj!

...a výsledek kroku č. 1... ?

.... nařčení, z nekolegiálnosti, hrozba výpovědí. Nezbyvá než uskutečnit krok č. 2.

Výsledek?

...je mi dána výpověď,... dohodou.

Všichni ostatní ochotně zaplatí dva tisíce a dál budou mít radost z toho, jaký jsou báječný kolektiv. Jeden nefunkční článek by jim tam beztak překážel. Jsem šťastná, že odcházím, jsem šťastná, že už nikdy neuvídím paní vedoucí.... Jenomže, zas ta samá neodbytná otázka...Co budu dělat?

Prosinec 2005

Je mi třicet a jediné, čeho jsem v životě dosáhla, je být nezařaditelná.

Ocitám se na Úřadě práce! Před vánoci a hlavně po nich je o práci větší bída, proto tady koukají na mě a můj štos smluv a výpovědí, jako na zlý sen.

Kam mi prý vás zařadíme, když vy všude vydržíte, tak čtrnáct dnů...

Ne, křivdíte mi, v tiskárně Dvořák jsem vydržela skoro celý dva měsíce...

Není to zas až taková legrace, jak to na první pohled vypadá. Vystřídáte -li za rok spoustu zaměstnání, nakonec dojdete k závěru, že je někde chyba. Otázka, proč vlastně nikde, s nikým nevydržím mě nesmírně deprimovala, myslela jsem, že je to pouze moje chyba, že se nikam se svými názory a pracovní morálkou, nedokážu zařadit.

Ideální čas na to, něco změnit.

Změnila jsem tedy účes, telefonní číslo, přátele, bydliště, jazyk i vlast a to všechno v jeden jediný den.

Je nejspíš už docela pozdě, začít uvažovat nad tím, jestli jste opravdu tolik schopní a ochotní, učit se novým věcem, když stojíte na snově modrém Towers Bridge a dole pod vámi teče Temže. Kolem vás se najednou valí stovky lidí, mluvících nějakou divnou řečí, které nerozumíte a v kapse máte přesně jednu libru, zjistíte, že některý věci se prostě snáze řeknou, než udělají.

Všichni stejně skončíme v bulváru...Nebo v emigraci... F.

Nikdy tě nepadlo milý F., že taky můžeme skončit v obojím a, že možná jedno podmiňuje druhé?

Jenomže, když už doma máte ten pocit nezařaditelnosti a vyčlenění hodně dlouho, přijmete s radostí nabídku, na jakoukoli radikální změnu, i kdyby vás to mělo zabít.

Leden 2006

Sedím na Florenci, v autobuse Praha - Londýn. Autobus už se skoro rojíždí, když uslyším klepání na okénko, podívám se, a na chodníku stojí udýchaný F. Našel můj vzkaz a přišel mě doprovodit, vyběhnu na chodník, obejmu ho...loučení, jak z kýčového velkofilmu, romantika až na půdu...do té doby, než vytáhne něco, ze své spisovky, malý balíček."Co je to?" "Tohle jsem ti koupil, jsou to hygienické roušky..."nevěřím a proto balíček rozbálím, na chodník mi vypadne proužek bílé tkaniny zezadu opatřený gumou...není to žert, tázavě se na něho podávám. " Víš, jak je teď všude ve zprávách...že Londým zachvátila ptačí chřipka... nechci, aby se ti něco stalo...Někteří mí kolegové

říkali, že jsi blázen, že tam teď chceš jet...” Naštvu se do nepřítelů “Od kdy pak věříš zpravodajství...” “ Já vím, že zprávy jsou někdy nafouknuté, ale tohle je fakt... viděl jsem obrázky, lidé chodí po Londýně s takovýhema rouškama, aby se nakazili...” Jsem zklamaná jeho malým rozhledem, nevydržím, to abych ho nepoučila. “ Lidé v Londýně chodí s rouškama, to je pravda a můžeš je tam potkat v kteroukoli dobu, nejen v době tak zvané epidemie, s rouškama chodí především asiáté a to proto, že jsou na to zvyklí z domova, u nich doma je totiž tolik smogu, že se bez roušky skutečně nedá vylézt a oni, když navštíví Londýn, pokračují v nošení roušek. Není to ale proti ptačí či žádné jiné chřipce...! Zkamaná, tak že se mi chce brečet se vrátím zpátky na své místo, naštěstí už jedem, ještě F. zamávám, bílým balíčkem hygienických roušek. Vždycky jsem si myslela, že F. Je jeden z mála lidí, co používá vlastní rozum, na škole jsme si vždycky z nafouklých zpravodajských bublin dědli legraci...kam se to vytratilo, i jeho zavřeli do bubliny a z toho je mi smutno, vím už jak se zprávy vyrábějí a proto mě nepřekvapí, že v anglické metropoli nikdo o českém poprasku kvůli ptačí chřipce nic neví. Najednou mi to přijde celé směšné a jsem ráda, že mám tenhle zpravodajský svět, celou tuhle velkou bublinu upřímně za sebou.

Našla jsem si práci. Pracuju v jedné londýnské restauraci. Celý den myju nekonečné hory nádobí.

Dostala jsem první Anglickou výplatu!

Celých 155 liber.

I am rich!

280 liber musím pozítří zaplatit za nájem, toho malého kamrlíku v Muslimské čtvrti, kde mi pod oknem jezdí červené patrové double decker busy.

Takže jsem v mínusu pouze jednu celou výplatu. Pracuju v Londýně! Hurá!

Jsem nejchudší, jak jsem kdy byla. Navíc mi v práci Polské kolegyně ukradly uniformu, dostanu novou, ale už si jí musím zaplatit. Moje spolubydlící má podobné zkušenosti, srážka s Polákem tady, je prý horší než srážka s blbcem, řekla mi na to.

Našla jsem si druhou práci, uklízím u nějakých Libanonců. Mají tam hodně kryš, mrtvých i živých. Svému libanonskému bossovi nerozumím. Chvilí se mi snaží něco vysvětlit a pak raději jde a udělá to sám. Asi mu došlo, že na tohle nepotřebuje navíc nějakou placenou sílu, byť placenou, na zdejší poměry, hodně mizerně.

Rozhodl se mě učit Arabsky, aby se se mnou alespoň nějak domluvil.

Začali jsme s první lekcí.

„English how are you, translate to Arabik is „kifag.“

Řekl mi můj libanonský šéf.

„ Ki fuck“

řekla jsem

„No, ki fuck, kifag.“

„Ki fuck“

„Kifag“

„Ki fuck“

„No, ki fuck, fuck you. I do't want to teach you. Newer!“

A tak od té doby neumím Anglicky ani Arabsky a Česky mi tu nikdo nerozumí.

Jednou se kuchař od nás z restaurace, Portugalec Bruno, ženil. U nás vařil a ještě v nějakém hotelu uklízel, a to všechno proto, aby si mohl udělat velkou svatbu. Objednal dlouhou černou limuzínu s

barem, deseti místy a šampaňským v ceně. Dohromady ho to vyšlo na nějakých sedmdesát liber, za což by v chudém Portugalsku mohl žít nejméně půl roku. Bylo to příjemné, hrát si tu na zbohatlickou zlatou mládež.

Limuzína zabrzdila těsně před naší restaurací, kolem se hned semkla banda čumilů, a blesky fotoaparátů se odrážely na černém lesku kapoty. Šel se na ní podívat dokonce i náš pan vedoucí a pod vousy si brblal, že toho Portugalce možná platí zbytečně moc.

Bruno se už předem trochu opil, aby mu ta hra na zlatou mládež šla lépe. Všem nám udělal fotku před tou velkou černou limuzínou, co byla vevnitř velká málem, jak celý pokoj. Nevěsta dostala čestné místo v předu a Bruno všem za jízdy naléval šampaňské, které v zatáčkách bryndal po černých kožených sedačkách. Pak otevřel okénko z černého kouřového skla a kapky pravého šampaňského, na černé kožené sedačce, se začaly chvět v průvanu. Bruno se z toho okénka vyklonil i s lahví, kde už zbylo jenom po dně, a něco strašně hulákal na kolemjdoucí, jeli jsme zrovna kolem Pikadeli a viděli ty ohromné světelné reklamy, které jsem do té doby znala jenom z filmu. Poprvé v životě jsem pila pravé šampaňské a viděla Pikadeli, jela limuzínou, aniž bych v kapse měla jedinou libru. Bruno se vykláněl z černého kouřového okénka tak strašně, že mu málem kolem jedoucí taxík urazil hlavu. Baculatá dívka vedle mě, pozorovala přes kouřové okénko lidi namačkané v červených patrových autobusech, trčící v obvyklé odpolední špičce a posmívala se jim.

Z okénka byla teď vidět vyhlídková trasa londýnského oka a most přes řeku Temži. A pak limuzína zastavila, velmi měkce, aby se nám nerozlilo šampaňské, řidič už byl na to zřejmě trénovaný.

„Dísko, dísko“ zařval Bruno, protože v ceně pronájmu tohoto auta s řidičem, byl i vstup do klubu pro zbohatlíky, jehož vchod vypadal na první pohled, jako brána do pekel. Černé dveře byly otevřené, i uvnitř bylo černo, do kterého občas probleskovala červená, ostrá světla. Zevnitř, jakoby z podzemí, zaznívala tlumenná hudba. Dokonalou představu pekla ještě umocňovali dvě mohutní, černě odění bodyguardi u vchodu a pekelná, černě oděná černovláska. Ta odškrtávala seznam pozvaných hostů. Bruno k té pekelnici suverénně přišel a něco jí anglicky říkal. Mi jsme uviděli jen, jak vrtí hlavou, jak se jí něco nezdá. Měřila si nás pohledem, ani se neobtěžovala podívat do toho jejího seznamu. Samozřejmě, nevypadali jsme na její vkus dostatečně bohatě. Jeden měl tenisky, druhý džíny.... Dovnitř chodili lidé v jednotné uniformě- muži v kvádrech, ženy pak v černých šatech, které vypadaly, jako pitel. Fascinuje mě na moment, jak je to všechno stejný, všechny ty pytlovité šaty bez špetky kreativity a vlastní invence. Jestli je známkou bohatství nemít ani ždibec fantazie, odmítnu příště výplatu. Pekelnice byla neoblomná, žádné tenisky, žádné džíny, takže jsme to nakonec vzdali. Nevěsta brečela a všem se nám omlouvala, hulila jednu za druhou.

Co všechno dělá s lidma vidina pouhého doteku něčeho bohatého, jenom otření se o lesk bohatství a představa, že na chvíli můžeme být jako oni. Jenže to je omyl, vždycky se to na nás pozná, vždycky budeme mít nesprávné pytlivé šaty a budou nám klouzat ze špatného ramene.

I limuzína už odjela. Nazpátek jsme jeli přečpaným, červeným, patrovým autobusem. Bylo něco kolem půlnoci, nikdy jsme ještě neviděla noční Pikadeli. Kolem nás jezdili limuzíny těch skutečně bohatých, i oni se nám možná posmívali, netuším, že za pár minut můžou sedět mezi námi.

Březen 2006

Přemýšlím o mentalitě Muslimů.

Podléhání autoritám a na druhé straně touha vládnout těm, co pro ně nejsou autoritou. Když jim jejich nejvyšší guru řekne, že někoho zabít je dobré, půjdou a bez váhání to udělají. Na druhé straně mají tendenci rozkazovat všem okolo. Připadá mi to, jako svět, kde se hlavně diktuje, poslouchá a moc nepřemýšlí. Nejhuře jsou na tom muslimské ženy, jejich život zná jen jediné, poslouchat. Všechny to berou, jako dané od boha, protože prostě někdo musí poslouchat a jiný poroučet. Denně vídám tisíce jejich tupých očí. Kráčí dva metry za svým pánem a je jich celý harém.

Večer, těsně po zavíračce si do naší kuchyně chodí pro zbytky Mark. Neoholený a pořád ve stejné ušmudlané teplákovce. Když ho vidíte poprvé, typli by jste mu kolem padesáti, ale ve skutečnosti mu není ani pětatřicet. Bydlí různě. Nejčastěji přespává pod mostem u kanálu Little Venice, kde kotví housebolty, za letních večerů se odsud ozývá hudba a vítr přináší vůni grilovaného masa – barbicue, abychom byli styloví. Kdyby Mark tolik nepil, je z něho možná druhý Platon a nebo Nietzsche. Studoval filosofii v Brightonu a mě se při každé volné příležitosti vyptává na dobu komunismu u nás. Při domýváním posledních talířů, snažím se mu to nějak, lámanou Angličtinou, vysvětlit. Poprvé jsem viděla Toma a Jerryho, až v dospělém věku. To on nemůže pochopit, je o pět let starší a na Tomovi a Jerryho vyrostl. Neumím mu vysvětlit, proč komunisti zakázali Toma a Jerryho. Směje se, připadá mu to strašně „crazy“. Neměli jsme ani Mickey Mouse, rejpnu si. Směje se. Chápe, že zakázaly některé hrané filmy, divadla, knihy, ale proč Toma a Jerryho? Nevím, byl ze západu.! Neměli jsme ani medvídky Haribo. Tenhle první želatinový zázrak přinesla do školy spolužačka Lenka, když jsme byli někde v osmičce. Dostala je od nějakých rodinných přátel ze zahraničí. Prodávala je, jednoho za padesát haléřů (v době, kdy chleba stál desetník. Ušetřila jsem si na něj z peněz, které jsem dostávala do školy na svačinu. Tedy za cenu dvou bochníků chleba jsem si koupila malého, průhledného medvídky Haribo. Psal se nějaký rok 1988 a toho medvídky jsem si schovala do kredence, do svátečního hrnečku s růžovými krokusy, kterých tu maminka měla celý porcelánový servis. Jednou k nám přišla návštěva a maminka udělala do toho hrnečku kafe, můj průhledný medvídek kroužil po hladině černé tekutiny, malé hrbolky nožiček vytrčené vzhůru, žlutý, želatinový obličejíček značně apatický. Vytáhla jsem ho a zkoušela usušit, ale už to nebylo ono. Nebo další moje spolužačka, /vyprávím Markovi/, Gabča. Pořád jsem nechápala, proč si školní boty Jarmily – jak se říkalo bílým cvičkám, vyvzorovaným v roce 1984 pro Pražskou Spartakiádu, pokreslila propisovačkou nepovedou siluetou kočky ve skoku dalekém a napsala pod ní „PUMA“s M vypadajícím jako T, tak, že se to klidně mohlo číst i jako ono nechvalně známé italské „PUTA“. Tak jsem prožívala tuhle dobu já, jako dítě a nejspíš většina mých vrstevníků.

„Komunismus byl špatný! Bad is'n it?“ Říká Mark. „To vás muselo hrozně poznamenat“... a myslí hlavně psychicky. Musím mu dát za pravdu. To všechno, co jsem tu s odstupu přes kanál uviděla, s tím má mnoho co do činění, to jak se lidé pořád bojí vlastních myšlenek, závidí si, pomlouvají se... To, proč mi tenhle svět tady, přijde tolik jiný ... Ano, komunismus byl špatný, odnaučil lidi myslet a naučili je podezřívát se vzájemně, žít v nevraživosti a nepřejčnosti, ale né všechno je obvykle černé a bílé. Tak i komunismus byl v něčem dobrý. Spousta lidí se měla lépe než teď. Byli jistoty a neznali jsme slovo „stres“. Mark pokývá hlavou, až si mastné vlasy zmáčí ve zbytku polévky, kterou zrovna dostal od kuchaře. Tomu rozumí. Ano, kapitalismus znamená velký stres, stres z nejistoty, proto se v Londýně tolik vraždí a sebevraždí. Už se nesměje, pochopil, že komunisté nejsou jen lidé, co dětem vzali Mickey Mouse a Tama a Jerryho.

Mark zná hodně Českých spisovatelů, což se o mě a o anglických autorech zrovna říct nedá. Bavíme se o Kunderovi. Říká, že od něho cosi četl, názvu přeloženému do Angličtiny nerozumím a Mark zoufale vraští čelo, protože neví, jak by mi to vysvětlil. Pak najde na zemi ptačí peří, zvedne jej a znovu upustí, to se zvolna snáší zpět na zem

„Á, Nesnesitelná lehkost bytí Mark s úsměvem pokývá. Zná Václava Havla a slovo „Samizdat.“ A jsme zase u komunistů. Některé lidi ze západu komunismus fascinuje. Chce pořád dokola moji špatnou Angličtinou vyprávět, jak to tenkrát u nás bylo.

Po půlroce pobytu jsem si uvědomila, že mi Češi jsme strašně bezvýznamným národem. Dříve, ještě za totality se o nás svět zajímal, sledoval nás a snad nejsledovanější jsme byli v době svržení totality, ale od té doby... stáváme se stále bezvýznamnějšími. Ačkoli si to nepřipouštíme a člověk žijící trvale v Praze, může propadnout iluzím, že tomu tak není. Jenomže tady potkáte spoustu lidí, ze všech koutů světa, a někteří z nich ani pořádně neví, že nějaká Praha existuje. Nevěříte, no schválně, kolik lidí v Praze vám řekne hlavní město Etiopie a nebo to, kdo je současný prezident Pákistánu.

Někdy mi Marka přijde líto, člověk s takovým rozhledem, říkám si, že to mohl někam dotáhnout. Ve svobodné zemi, kde ho neomezovali komunisti a stejně skončil takhle. Jako homeles. Jenomže na rozdíl od lidí za totality u nás, on si to zavinil sám.

Přemýšlím o tom, jaké by to bylo, kdyby v nějaké muslimské zemi vládl komunismus. I když jejich myšlení a myšlení komunistů, nemá od sebe zas až tak daleko. Obojí je o rozkazování a poslouchání. Rozdíl snad jen v tom, že komunisti neberou ženu jako kus nábytku.

V patře nade mnou bydlí Ashaf. Egypťan, co dělá čističe ulic ve Westminsteru a vyhlédl si mě, jako svou budoucí manželku, s tím, že já nemám právo do toho co mluvit. Od té doby mě začal hlídat, (s kým jdu, kam jdu, proč tam jdu) byl na mě nalepený, kdykoli jsem opustila svůj pokoj.

Pořád mě zval na nějaký drink. Marně jsem se mu snažila vysvětlit, že nepůjdu. Chtěl vědět proč? Řekla jsem, že nechci. Slovo NECHCI od ženy, není jeho mozek vůbec schopný zpracovat. V jeho světě neexistuje, že by žena jenom tak nechtěla. Musí k tomu mít nějaký vážný důvod.

Už mě to unavovalo a tak jsem mu jednou řekla, že sním nemůžu na drink. Že mám přítelkyni v Praze! Hleděl na to strašně zmateně, v jejich světě nemají ženy právo vybrat si ani muže, natod' si vybrat místo muže ženu. Od té doby na mě hleděl strašně pohrdlivě a přestal mě zdravit. No, hlavně, že mi dal konečně pokoj.

Mark se rozhodl, že mě bude učit Anglicky. Toulali jsme se zrovna kolem Temže. Pod břehem se mihlo několik rybek.

„Fish“ řekl Mark a ukázal na rybky.

„Selfish“ řekla jsem a dostala záchvat smíchu.

Vždycky mě fascinovalo, jak jsou si v Angličtině některá slova podobná a při tom mají každé úplně jiný význam. Když řekl slovo Fish – ryba, vybavilo se mi slovo Selfish, které znamená sobecký.

Mark se nesmál. Zjistil, že učit mě Angličtinu, je nad jeho trpělivostní možnosti.

Léto 2006

Kromě vepřa knedla zela a utopenců mi tu celkem nic nechybí.

Spolubydlící mi řekla, že po měsíci pobytu se musím přihlásit na imigrační úřad. Za registraci zaplatím devadesát liber. Celých devadesát liber!!

„Kašlu na ně, na to já prostě nemám.“

„Pak budeš platit pokutu“

„Cože!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!“

Spolubydlící se směje, jí po zaplacení nájmu zbude ještě sedm set liber. Mě do zaplacení nájmu chybí 150 liber.

Kde mám vzít devadesát liber, na nějaký pitomý úřad a nekrást.

Poohlížím se po tom, co z věcí prodám. Nejcennější je asi počítač. Dovezla jsem si jej, abych mohla konečně literárně tvořit. Dopsat svůj román s názvem „Ýstrn Jurop Stáj!“! Ten přece nemůžu prodat! Literární tvorba je přednější, jídlo je přízemní. Zemřít hladu pro literaturu!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

V bazaru s počítači mi řekli, že můj počítač koupit nechtějí. Jednak je starý.../Připouštím, občas padá, mám ho pět let a už v době, kdy jsem ho kúpovala, byl z bazaru./

Druhá má prý divnou klávesnici. Přebývají tlačítka s háčky a čárkami, můj počítač jim tudíž připadá nejen starý, ale i divný.

Doma jsem se svému počítači omluvila za to, že u mě na chvíli zvítězila hamižnost, nad vyšším duchem.

Jediným řešením bylo, aby mi v práci přidali více hodin. Máme tu všichni málo hodin a málo peněz. Holky z Polska odchytily na kuchyni manažera a mlátily ho za to. Nedal jim ani hodinu navíc, mě přidal celé dva dny... Řekla jsem mu, že dnes mimořádně sexy vypadá. Některé principy fungují stejně v Anglii jak v Čechách. Připadala jsem si náhle, jako kolegyně Simona, od které jsem se ostatně tyhle věci učila.

Díky přidaným dvěma dnům se má finanční situace značně zlepšila a upřímně řečeno, do neurotických Čech se mi vrátit nechce.

Tady je to tak nějak pohodovější, hlavně v práci jsou pohodovější lidi, víc v klidu, nikdo neprudí, tak jako v Delvitě, nebo u Pata a Mata. Nikdy bych nevěřila, že budu někdy schopna pracovat v rychlém občerstvení, když jsem v Čechách stále poslouchala něco o své pomalosti.

Ovšem i tady se najdou prudiči, většinou odněkud z Východu. Ostatní lidi se na sebe usmívají, nikdo se nepomlouvá a pomáhají si. Neplatí to, ale o Ukrajincích, Polácích, a bohužel taky o nás. Chcete-li získat šéfa s talentem pro velmi špatnou komunikaci s podřízenými, dejte tuto vedoucí funkci právě Čechovi a nebo Polákovi. Ihned mu stoupne do hlavy vědomí vlastní důležitosti a hned zapomíná na to, že jeden podnik je vlastně jedna loď. Na druhé straně, ale jako národ patříme obecně mezi ty pracovitější, spolu s Poláky a Maďary, samozřejmě výjimky potvrzují pravidlo. Nejhorší kolegy, jaké můžete získat, co se pracovní morálky týká, pochází buď z Indie a nebo Etiopie, není síla, která by tyto lidi přinutila pracovat. Kam se hrabou Italové s jejich maňánou. Nejzajímavější kombinace, jakou si umím představit: pracovní kolektiv, tvořený Indý, pod velením Polského a nebo Českého šéfa. Týden by se Český šéf vztekal než by zjistil, že si Indičtí podřízení našli jiné místo, a nebo, že je lepší si danou práci udělat sám. To by si ale s největší pravděpodobností šel co nejdříve najít jiné místo tento šéf. U nás je totiž mimo jiného také zakořeněno, že šéf nepracuje, pouze poroučí, od toho je přece šéfem.

Byla jsem tu asi měsíc, kdy do naší restaurace přišly dvě Češky – zákaznice, nejspíš turistky. Říkala jsem si, jak je to milé, po tak dlouhé době zase slyšet svou mateřštinu. Poslouchala jsem a bylo to, jako když uprostřed pouště začnete poznávat známá místa Pražské Stromovky. Jenomže čím více

jsem poslouchala, ten rozhovor, který nebyl zdaleka určen mě, tím víc mi ty dvě blondýnky mi přišly nafoukané a blbé. Hloupá, povrchní arogance, tady už jsem skoro zapomněla, že něco takového existuje. A přitom tady potkáte kde jaké bláznů, kde jaké fanatiky.

Z původního nadšeného „Jé Češi“ vzniklo zděšené „Né, už nikdy do Čech“. To je průšvih, obávám se, že už se mi nebude v Čechách nikdy líbit. Né, takhle bych to neřekla, Čechy, jako zemi budu milovat vždycky, nedovedu si ale představit, že bych tam měla někdy chodit do práce, mít České kolegy a kolegyně.

Myslím na to, co vždycky říkala moje babička: „Každá vrána hloupá, která do vlastního hnízda kálí...“

Nemůžu si ale pomoci. Umíte si představit, že by u nás prošlo bez kárného řízení, strhávání peněz a pokut, nebo alespoň posměšků, modlení se v pracovní době...?

Jdete náhodou do skladu a když nahlédnete dovnitř, uvidíte tam svého nadřízeného, ještě s partou dalších Muslimských kolegů, jak zutí z bot, klečí na rozložených krabicích od solených mandlí a modlí se směrem k regálu s plastovými kelímky, jako by tím směrem očekávali východ slunce.... Jen si to představte v obchodním domě Delvita..., v regionální televizi..., na tohle by Bára neměla ani pokutovou tabulku. Tady je to naprosto samozřejmě tolerováno.

V Anglii mají všichni stejnou šanci. Proto je tu tolik Romů. Romové, kteří u nás platí za vzor lenosti, tady patří k neúspěšnější skupině migrantů. Přemýšlím o tom, že to, co je z nich u nás, jsme z nich vlastně udělali mi sami.

Tady všichni respektují to, že každý jsme nějaký, každý máme právo být nějaký a každý máme právo dělat práci po svém. Nikdo vám tu neříká, jak máte mýt nádoby, hlavně že je čisté. Nikdo na vás neřve a hlavně nikdo na vás nekouká, jako na blbečka nemožného, když se vám něco nepovede. Když se stane, že s vámi někdo úplně nesouhlasí, řekne vám to normálně, nikdy né z patra a s arogancí. To platí i na úřadech. My nejspíš svou malost doháníme alespoň svou povýšeností. Ono to How are you? Má fakt něco do sebe. Věřím, že kdybychom tuhle otázku zavedli v Čechách, odbourala by se rázem většina dusen, na většině pracovištích.

Jenomže už to vidím, v Čechách se takhle zeptáte jednou a už na vás všichni chrlí své starosti. Tady se na tuhle otázku odpovídá „I am fine!“ Jasně, nic mě nebolí, mám obě ruce i nohy, nemám tudíž důvod si ztěžovat. Tady je to dokonce tak vyjíméčné, odpovědět něco jiného, než „I am fine!“, že se kolem vás rázem všichni seběhnou, oči na vrch hlavy a zajímají se, co vás potkalo tak strašného, že nejste v pohodě, a když řeknete: „Spadl mi dům, při ranním zemětřesení“ všichni musí uznat, že máte plné právo odpovědět „No, today I am not okay ...!“

Podzim 2006

Po práci teď pravidelně chodím do školy. Stal se ze mě zase student. Ve škole je život jakoby na nečisto, když uděláte chybu nestane se celkem nic závažného. Od studenta se dokonce očekává, že bude dělat chyby. Už mi tenhle pocit začínal chybět.

Teprve tady mě přestaly stresovat lekce Angličtiny. Nemám pocit, že po čtvrté lekci mi totálně ujel vlak, že přestávám rozumět i svým spolužákům, a, že je lepší tam raději nenápadně přestat chodit. Tady, ač se celou hodinu na vás mluví Anglicky, postupně začínáte rozumět.

Nedá se ale říct, že tady by vás některý věci nestresovaly. Většinou je to stres z něčeho neznámého a nevyzkoušeného. O takové věci nebývá v cizí zemi nikdy nouze. Mě konkrétně stresovaly velké dvoupatrové autobusy a bankomaty.

Autobusy hlavně proto, že jsem jimi musela jet SAMA, do nějakých neznámých končin, kam už ani moje mapa nesahala. /Pořád jsem si říkala, jak já se dostanu osud zpátky domů./

Jednou jsem takhle po ránu přišla do naší restaurace. Pršelo a foukal studený listopadový vítr. Vůbec celý Londýn se v takovém počasí vznášel v ospalém polo-bdění a nikdo se zrovna do naší restaurace nehnal. Tak jsme tam čtyři postávali v kuchyni a náš manager mi z ničeho nic oznámil, že pojedou na jinou pobočku.

Vrazil ni do ruky Anglicky napsanou. Řekl, že za rohem je zastávka. Měsíční Oyster Card mi půjčila ze soucitu kolegyně. Tak jsem vyrazila na šestnáctku. Řidiči jsem přilepila na plexisklo papírek s adresou.

Jela jsem tedy úplně poprvé, sama patrovým červeným autobusem.

S bankomatem jsem měla podobný problém. Autobusy pořád měly tu výhodu, že jste v nich narazili na živé lidi. Živý člověk je přece jenom jakási jistota, že se s ním domluvíte lépe než se strojem, který opakuje dokola to samé.

Když mi došly peníze, přes pin a položku, co vlastně chci, úspěšně jsem se dostala až k hotovostní nabídce. A...a tam jsem skončila, když měl bankomat konečně vydat peníze, napsal mi cosi, co jsem se slovníkem přeložila, jako, že má karta byla zablokována.

No, tak za to si toho koupím!

Zkusila jsem to ještě několikrát, ale vždy se stejným výsledkem. Druhý den jsem šla do banky. Mám účet tři měsíce, ale ještě se mi z něho nepodařilo vybrat ani korunu... pardon libru. Pracovník banky neví, proč mi byla karta zablokována, chvíli kouká do počítače, nakonec konstatuje, že má karta byla opravdu zablokována. Dobrá, tak mi ji odblokujte. To nejde, musí mi vystavit novou. Při představě, že na tu první jsem čekala měsíc... a..a pak přišel pin bez karty...

Tímhle stylem na ní budu čekat do Vánoc.

Přišla mi konečně karta do bankomatu. Bylo to tak akorát, protože banka měla stejnou pracovní dobu jako já. Byla jsem tudíž věčně bez peněz a nechybělo mnoho a zařadila jsem se mezi Markovu homeles people suitu. Začali jsme teď dělat charitu ve velkém, uť to nebyly jen zbytky z kuchyně pro Marka.

Jednou ke mě přišla spolužačka, Italka, nejdřív jsem jí nerozuměla,

ale, když mi to zopakovala asi po šesté, pochopila jsem, že její šéf, majitel osmipatrového hotelu Gupta, dělá charitu pro homeles people. Ptala se mě, jestli se nechci také zapojit. Přišlo mi to, jako krásná myšlenka.

Ano, to bude báječné, pomáhat lidem bez domova.

Naložili jsme do aut šatstvo, jídlo, malý stoleček, papírové kelímky, ubrousky a papírové podnosy.

Byla už tma, když jsme dorazili před masivní budovu pseudogotického kostela.

Rozložili stoleček a na něj obrovský kastrol s rýží po indicku. Najednou tu stálo spousta homeles people. Tísnilo se jich před naším stolečkem snad stovka a zaplnili celé prostranství před cihlovým kostelem. Černí, šikmoocí... a většina vypadala úplně jinak, než jsem si je představovala. Žádní otrhaní, špinaví houmlesáci, jako z našeho Hlavního nádraží. Ano, byli tam i tací, ale v menšině. Většina na bezdomovce vůbec nevypadala. Kolem mě prošel jeden takový a letmo si postěžoval, že by ta rýže chtěla víc čili. Znechuceně ji odložil na chodník i s papírovým táckem.

Tak jsem v konečné fázi uslyšela milou, libozvučnou, mě tolik drahou mateřštinu...

Ano, hodně jich bylo z Polska, ale i z Čech!

Když zjistili, že v charitě je někdo od nich z domova, hrozně se ke mně měli a chtěli hned přidělit navíc,...nebo, abych jim z protekce ulila něco lepšího. Pak přišel mladík v rockerském oblečení s kšiltovkou New York na hlavě, ptal se mě česky odkud pocházím.

„Z Prahy.“

Vycenil zuby, že on taky, že je z Holešovic, ale v Londýně žije už čtrnáct let. Pak se chtěl ukázat v lepším světle a pozval mě na pivo:

“ No, nemysli jsi, že jsem jako voni, já nejsem houmles, ale chodím sem, protože je to zadara, víš co, tak proč ne, proto sem chodím i když jsem s tý vyšší společnosti.“

Snažila jsem se mu vysvětlit, proč to není dobré. Hleděl na mě, jako na mimozemšťana. Šéf mojí spolužačky mi bokem pošeptal, abych si na tohohle týpka dávala pozor. Rocker snědl indickou rýži a začal se ke mně chovat, jako by jsme se znali do nepaměti. To šéf mojí spolužačky nerad viděl a řekl mladíkovi něco anglicky. Mladíka to pobouřilo k násilnostem

„Hele já tomu dědkovi jednu ubalim..!“

Rozkřikl se a od slov už měl nakročeno k činu. Zadržela jsem ho. No, nazdar, ještě tu způsobím incident a moje italská spolužačka přijde o práci v hotelu. Ještě, že její šéf našemu rozhovoru nerozuměl. Dál klidně plácal do papírových tácků znamenitou indickou rýží a blaženě se při tom usmíval.

Jídlo pomalu došlo a lidé naráz zmizeli stejně tak, jako se objevili. Před kostelem zbila jen spousta papírových tácků, kelímků a ubrousků. Vypadalo to tu, stejně, jako ráno, po tancovačce, na venkovském letním parketu. Zůstali jsme tu jen mi, moje spolužačka, já a její nadšený šéf, který sbalil kastrol, stoleček a dal se zcela samozřejmě do uklízení odpadků.

„To byli lidé z tvé země...?“

Ptala se spolužačka špatnou angličtinou, mlčky jsem pokývala hlavou.

„S toho si nic nedělej, Italové jsou na tom podobně...“

Jasně, pomyslela jsem si, některé věci jsou zkrátka hranic prosté.

Když k nám zase jednou přišel po zavíračce Mark, povídala jsem mu o tom. „Tam bys mohl chodit, je to každý čtvrtek ...“ Mark ale jen mávne rukou. „Zas tak chudý nejsem, abych musel využívat takovouhle charitu. Ta je pro potřebnější.“ A tak si vzpomenu na Českého rockera s kšiltovkou New York, který je z té vyšší společnosti. Záleží na úhlu pohledu, někdo bude pořád chudý, i kdyby byl milionář.

Pak se se mnou Mark začal bavit o české hudbě. Co poslouchám, říkám, že Radůzu a Traband. Chce, abych mu něco přinesla na ukázkou, slíbím mu to a on má radost.

Jenomže si na to bude muset chvíli počkat, následující týden se totiž nešlo do práce. Při pohledu z okna sněžilo. Odhrnula jsem závěs, jen tak ze zvyku, abych viděla, jak na ulici pulsuje ranní život. Kolem mého okna poletovaly velké bílé vločky. Nepřikládala jsem tomu žádnou váhu a v klidu se začala oblékat.

Když vyrostete na Českomoravské vrchovině, kde se polovinu roku brodíte v půlmetrových závějích, nenapadne vás, že by dvacet čísel sněhu mohl být někde problém. Když jsem si v chodbě obouvala vysoké boty, zazvonil mi v tašce telefon. Manažer volal a oznámil mi, že nejedí vlaky ani autobusy. To je divné, ptala jsem se, co se stalo.

„Přece sněží...“

„No, a, to jsem viděla, ale proč nejezdí vlaky a autobusy?“

Na konci sluchátka bylo nejprve ticho

„No, vlaky a autobusy nejezdí proto, že sněží...“

„Dyť zas tolik nesněží...hele tak já dorazím pěšky“

Zase ticho.

„Ne, zůstaň doma...“

„Proč..?“

„Já ti ještě zavolám...“ cvak, zavěsil.

Nevěděla jsem co mám dělat, zda si ze mě neutahuje. Podívala jsem se znovu z okna, jo, trošičku sněžilo, ale nic v čem by se nedalo jít do práce. Šéfův rozkaz je ale šéfův rozkaz. Zalezla jsem zpátky do postele. Řekl, že zavolá, tak zavolá. Uvnula, vzbudila mě spolubydlící, taky nešla do práce.

„Tohle bude trvat celý týden.“ Povydechla si.

„Dyť je to jen trošičku sněhu“

„Jenže je na silnici led a londýnské autobusy jsou vysoký a na ledě špatně vybírají zatáčky.“ Zasmála se.

Proboha, copak tahle troška sněhu v téhle zemi zastaví všeho chod. Copak v Londýně nikdy nesněží. Spolubydlící vrtí hlavou.

„Já jsem tu pět let a nepamatuju, že by tady někdy sněžilo.“

Všechno je zavřené, banky i obchody. Brodíme se tou slotou do obchodu. Před obchodem fronta, jak za komunistů v Čechách. Pouštějí dovnitř jen po pěti, do práce dorazilo málo personálu.

Podupáváme tu s ostatními, lidé jsou většinou málo oblečení, někteří sem dorazili jen v pantoflích NABOSO!!!!!! Dívají se vyděšeně kolem sebe, jen mrňata to neřeší, koulují se čerstvým lepivým sněhem.

Doma se z televize teprve dovídám, že takovou kalamitu zažil Londýn naposledy před dvaceti lety. Tak to je nářez, tahle troška sněhu, které by si u nás doma nikdo ani nevšiml, ochromila půlku Velké Británie. Přejde mi to legrační, volám to všem známým, k nám na Vysočinu. Tohle je prima země, tady trošku nasněží a hned se nejde do práce. To bychom měli zavést u nás. Třeba jsem Angličanům ten sníh přivezla z Čech já, není to přece jen samo sebou, dvacet let tu nesněží a sotva přijedu...To by bylo skvělé umět tak měnit počasí, ale ne, já bych s sebou sníh nevozila, mezi námi, když máte celý život, po většinu roku zasypanou sněhem půlku baráku, přejete si dojet někam, kde nikdy nesněží...

Mark na sněhovou kalamitu nadává, ve sněhu se špatně spí, když si lehne, spacák má hned celý promočený. Pořádně nemrzne a sníh je na pokraji oblevy. Nastydl, má velkou rýmu a pořád pokašlává. Není na zimu vůbec zvyklý, pouštíme ho do kuchyně, aby si tu mohl uvařit alespoň teplý čaj. Nechápe, jak to u nás bezdomovci dělají, když je tam takovéhle počasí i několik měsíců.

„ A horší, u nás jsou i mínus dvacítky, když na to přijde“

Mark se otřese, v ruce sevře plastový kelímek s horkým čajem.

“Znáš Grog?”

Zeptám se ho.

„ To by ti na tu rýmu pomohlo“

Popotáhne, Grog, pochopitelně nezná, nikdy nic takového nepotřeboval, ale když mu řeknu jednoduchý recept, je mu to nanejvýš sympatické. Jenom nechápe, proč se přitom Grogu musí tak božský nápoj, jako je Rum prznit něčím, jako je čaj. Z cédéček má ale radost, půjčím mu je i s přehrávačem, do kterého jsem koupila tužkové baterie s dlouhou životností. Následující dny se ale Mark v kuchyni přestane objevovat. Mám strach, že se mu něco stalo, umřel na rýmu, zmrzl a nebo ho přejelo auto. Náš kuchař, Portugalec Bruno se mi směje“Blbost, někde střelil tvý cédéčka i s přehrávačem, aby měl na chlast. Ten už se tu neukáže. Jsi blbá, žes mu něco takovýho půjčovala.“

A zase se skloní k porcování masa, pro zítřejší ranní směnu. Mark se u nás v kuchyni opravdu už nikdy neukázal, zmizel s mýma cédéčkama i přehrávačem. Třeba je opravdu prodal a pak si za utržené peníze šel koupit Rum, aby mohl vyzkoušet Grog bez čaje... Jednou jsem ho ale myslím zahlédla v Hyde Parku, když jsem šla do školy, byl ale příliš daleko a než jsem k němu došla, zase už někam zmizel. Tak jsem se smířila s tím, že už nikdy nedostanu svá cédéčka ani přehrávač nazpátek. Doufám, že ho po tom Grogu alespoň přešla rýma.

Jaro 2007

Po roce v Anglii se mi podařilo, to, co se mi v Praze nepodařilo, za deset let. Totiž vydržet rok v jedné práci. Nestřídat zaměstnání, jak na běžícím páse a nestěžovat si. Potvrzuje to heslo, že k tomu, aby jste si rozuměli s lidma, nemusíte mít ani zdaleka společný jazyk.

Když to tady někomu vyprávím, ptá se Why?, jestli jsou v Česku tak špatné práce, tak se jim snažím vysvětlit, že v hodně případech jsem nevydržela kvůli vedoucímu, v hodně případech, kvůli kolegům a ve většině případů, kvůli oběma.

Po roce v Anglii se mi také poprvé zastesklo. Dneska jsem v práci myslela na Čechy. Představovala jsem si některá místa, jak se po nich procházím a je slunečno... Zastesklo se mi po ulici Na Příkopěch a po Náměstí Republiky, po Vysočině. Pak do naší restaurace přišla paní a zanechala za sebou vůni, jako hřbitovní kytky, tak nějak to vonělo, v lidmaňském kostele, o Božím těle. .. Smutno je velké, ale vrátit se mi připadá ještě brzy.

Vánoce 2009

Po pěti letech se vracím zpět do Čech, na Vánoce. Před těmi pěti lety jsem odjela s tím, že se vrátím nanejvýš po třech měsících.

Předpokládám, že první, co v Čechách chytну, bude chřipka, pak deprese, možná naopak. Spíše s tím počítám a podvědomě se na to připravuju.

Říká se, že dvakrát nevstoupíš do téže řeky, nikdy to myslím neplatilo více, než když se po letech vracíte z ciziny, byť jen na Vánoce, na otoč, byť jen na týden, podívat se na známá místa. Zjišťujete, že prodejna Delvita, kde jsem před odchodem pracovala má jiný dizajn a je z ní prodejna Billa. Že slečna v bance je nepříjemně a povýšeně se tvářící blondýnka, protože po dvaceti hodinách jízdy autobusem, nevypadáte na její představu dost nóbl, až teprve tehdy když jí ukážete tisíc liber, v padesátilibrových bankovkách, její pohled se navíc změní v podezřívavý a málem volá ochranu. Na první pohled se tu zas tak moc nezměnilo, to až na ten druhý.

Většina přátel vás nepozná!

Většinu už nemáte šanci nikdy najít, protože změnili číslo, bydliště, práci. Na vánoce už vám nikdo nepošle spoustu esemesek.

Přestalo se s vámi počítat. Stačí tak málo, aby jste se stal cizincem ve své vlastní zemi. Začnete nostalgicky chodit na známá místa, vzpomínat na přátele, které už nikdy nevidíte, na druhé straně jste ale rádi, že některé lidi už nevidíte. Máte najednou spoustu času se zastavit. Konečně tu po vás nikdo nic nechce, nikdo nic nevyžaduje. Našla jsem jen pár přátel ze školy, ty ze kterých se staly všeobecně známé mediální hvězdy. Kamaráda F. jsem potkala přímo na Žurnalistice. Zašla jsem s ním na pivo, do naší oblíbené studentské hospody. Vyprávěl mi, o tom, jak vystřídal pár redakcí, že má podobné šikanzkušenosti jako já. A také svým způsobem utekl, jako já. I když né za hranice, ale zpátky za bezpečné zdi školy, kde se může beztréstně věřit tomu, že:

"...pravdivé zprávy, ty jsou v naší branži to nejdůležitější...."

To teď i on předává svým mladým studentům a studentkám, přesto, že ví, že tomu tak ledaskde není.

Rozloučili jsme se před hospodou kolem deváté večer a já se vracela Stromovkou na Vltavskou. Na chvíli jsem se zastavila, zapřemítala o všech svých bývalých láskách, o všem, co jsem tu prožila a přesto, že si tu neumím představit svou budoucnost, z minulosti mě jímá nostalgie.

Myslím na jaro v Čechách, na to, jak jsme chodili sem do Stromovky. V Anglii nejsou takové parky, jako Stromovka, všude tam mají ty jejich Anglické trávníky a všichni po nich joggingujou jak vztekli. Na druhé straně se člověk na takové trávníky nemusí bát posadit, že vysedí psí hovno...

Hned po návratu mi do Londýna dorazil dopis

Milá moje, rád jsem tě o Vánocích viděl a rád zjišťuju, že ses postupně stala Angličankou, aniž bys ztratila českou skepsi a humor.

Teď teprve vidíš ten rozdíl mezi Spojeným královstvím Velkou Británií a naším Nespojeným, Nekrálovským a Malým Českem. Jenže uvědom si, že samostatné a demokratické Česko máme teprve 20 let, kdežto Angličani už mají parlamentní demokracii od Magny Charty, tj. cca 700 let! Meztím i oni sice dělali nějaký voloviny, například popravili si krále (Cromwell), ale za pár let poznali, že je to pitomost a znovu si to království - tj. tradičnost - v rámci své demokracie obnovili. Nechovali se; sice vždycky úplně košer k jiným národům (Idové), vysloveně srabsky a kryse se zachovali k nám v době Mnichova (1938), ale - a to je podstatné - vzápětí si toho svého Mnichovana Chamberlaina dokázali poslat do prdele a dosadili si frajera Churchilla, kterej s předstihem - narozdíl od jinejch Západních státníků (některý to nedokázali zchroupat dodnes) - prokouk jako zločince nejen Hitlera, ale i Stalina. Takže mají prostě na čem stavět. Vem si Němce - v Prusku (bývlým dederónsku) neděláctví, zločinnost, nezaměstnanost, skuhrání na poměry, pracovní produktivita a disciplína dodnes až o polovinu až dvě třetiny horší než ve zbytku Spolkový republiky. A taky tam bují daleko víc rasismus a extrémismus - ať už komoušskej nebo fašounskej. A ve starejch spolkovejch zemích lidi zdaleka tolik neskuhraj, makaj (jako se to naučili v posledních šedesáti letech), a maj právní stát. Pozoroval jsem tam bouračku - vylezli dva chlapi, u nás by na sebe řvali, a rvali se, tam si jeden zapálil cigáro, nabídl druhýmu, vzali v klidu mobil, chcehtali se, a čekali na policajty. A v ekologii (energetika, alternativní zdroje, ochrana přírody. 10 Národních parků) jsou teď Němci, díky západním spolkovým zemím, skoro nejdál v Evropě.. A je to jeden a tentýž národ, bývalá NSR a DDR. Ale jsou to pořád ještě hovnaři proti Britům, protože žijou v demokracii teprve 65 let. My 20. A to je málo, to už říkal tatíček Masaryk. Kterej měl sice taky své mouchy, ale viděl daleko dopředu. Já jsem podobný pocity jako Ty v Anglii zažíval v Holandsku - a hele taky tam maj samostatnost a demokracii nějakých 400 let! - ale ta ohleduplnost, ten klidnej životní styl, žádná hektika, hysterie, no to mně jako Čecha až sralo..

Uf, to jsem si zapřednášel. Ale jsem rád, že se ti tam líbí, že ses tam našla, protože tady mi nikdy nepřipadalo, že bys byla příliš spokojená a tak ti to moc a moc přeju. F.

Vzpomínám na Čechy v tom dobrém, na Stromovku a na to, jak voněly brázdy na poli po jaru, na to, jak se rozvodňovaly potoky v lese, když roztával sníh, (tady nejsou lesy, sníh, snad ani potoky). Myslím jen na to dobrý, to je asi jediný způsob, jak se nezbláznit.

Nejde žít ve dvou státech najednou, musíte se rozhodnout, stejně, jako nejde najednou stát na obou koncích řeky, do které dvakrát nikdy nevstoupíte.

Konec

